

SÖKAREN

NR 4

1975

LÖSNUMMERPRIS 4:50 inkl. moms

SATSANG HOS DIVINE LIGHT MISSION

Den indiske pojkgurun, Guru Maharaj Ji — född i december 1957 — har i flera år rest runt i världen och missionerat för Kunskapen med stort K. Han har som en färgklick från österlandet och ett centrum för hopp och kraft rönt stor uppmärksamhet i vårt andligt grådaskiga västerland, i synnerhet bland unga människor. Sverige har han ännu inte besökt, men några av hans utsända mahatmor har varit här och initierat flera personer. DLM-grupper finns nu i Stockholm och Göteborg.

Sökaren har besökt DLM-lokalen på Ängskärsgatan 4 vid Gärdet i Stockholm. Ett 50—60-tal ungdomar var församlade till så kallad satsang ("samvaro med sanningen") med anföranden, sång, musik och filmvisning.

Vid inträdet tar man av skorna och slår sig sedan ned på kuddar på golvet. Det finns också stolar längst bak för dem som med ålderns rätt har litet stelare lemmar. Någon bugar, med pannan mot golvet, för gurunns porträtt, någon sitter länge i meditation. Något egentligt altare finns inte, men det står blommor och tända ljus på golvet — och rökelsedoft förnimms.

Nästan alla deltagarna är ungdomar med långt hår, fler pojkar än flickor. En enda tycks vara medelålders, en dam, och hon kommer fram till denne besökare, som är i den begynnande medelåldern, och frågar om det är första gången han är hos Divine Light Mission. Själv var hon i många år TM-meditatör innan hon fann sanningen genom

Guru Maharaj Ji. På besökarens fråga om det är dyrt att bli initierad — TM t. ex. kostar ju bra mycket — svarar hon att "sanningen kostar ingenting".

Satsang börjar med ett litet anförande av en flicka som leende berättar om hur fint det är att äga Kunskapen om det sanna jaget. Det är inget salvelsefullt vittnesbörd å la vissa religiösa samfund — "jag är så glad att jag är frälst" — utan mera ett glatt och sakligt konstaterande att Kunskapen betytt så mycket.

Så börjar några av ungdomarna musicera med gitarrer, fioler och pingelklockor, och många sjunger på engelska ur sångböcker som delats ut.

En pojke håller ett anförande och förklarar, med tanke på den nye besökaren, att det är så svårt att beskriva vad Kunskapen egentligen innebär; den kan inte riktigt kläs i ord, bara inses, upplevas. Plötsligt blir han tyst, blir allt tyst, säger sedan något om "en underbar stämning — som man bara kan uppleva här".

Därefter visas en Chaplinfilm (!) samt en färgfilm om Guru Maharaj Ji. Filmen är ett hopplock av episoder ur guruns liv, allt i lysande färger, som visar en del av hans

offentliga framträdanden från barndomen fram till 1972. Man minns moderns gråt av lycka och rörelse inför kamera och mikrofon; en lång rad ungdomar som passerade förbi gurun, vilken satt majestätisk och med nästan orörligt ansikte liksom på en tron, varvid alla föll ned och kysste hans bara fötter; den unge, rundlagde gurun ständigt hyllad i centrum, självsäker, litet leende, i eleganta kläder, ibland helt vit kostym, ibland i utstyrsel av gudomlig prägel med något som liknar en krona på huvudet.

Pojkgurun hyllas som en kung i andens värld under ytterligt välregisserade föreställningar med inslag av österländsk prakt — men säkert åtskilligt av spontan tillgivenhet och äkta tro. Detta måste vara en fantastisk situation för en så ung människa, ännu inte femton år fyllda 1972, när de sista filmavsnitten tillkom. Man undrar: hur upplever han sig själv — kan en så firad, ung människa behålla någon kritisk distans till sig själv, eller blir han präglad av den hängivna beundran som ägnas honom? Personlig, varm kontakt med sin dyrkande publik såg man inget exempel på, utan det rör sig mer om en konungslig distans till folket; från sin tron talar han till massorna, säger ganska enk-

la ord, som upplevs som stor sanning. Ja, han talar bokstavligt talar från en tron — ett färg- och praktfullt tronliknande arrangemang omger hans person under hans tal.

Pojkgurun är ett fenomen, inget tvivel om den saken. Men vad är det egentligen han lär ut? Inte så alldeles lätt att hitta guldkornen i förkunnelsen.

Efter filmen frågar besökaren ett par trevliga ungdomar, om de kan hjälpa honom att förstå vad Kunskapen som det talas om egentligen är för något. Flickan: "Det är svårt att beskriva hur ett paron smakar — man måste själv äta det för att få veta." Det rör sig i alla fall om en insikt om själens väsen och om en meditationsmetod. De hade blivit initierade i Kunskapen under samtal med en mahatma, dvs en av Guru Maharaj Ji utsedd person, som har rätt att upplysa intresserade om den stora sanningen. Initiationssamtalet hade varat 4—5 timmar, och därefter hade livet tätt sig annorlunda, fått en ny innebörd. Pojken: "Förändringen började redan före initieringen, då jag flera gånger gick på satsang." Efter Mahatmans upplysning hade de sedan själva fått bygga vidare genom satsang, service och meditation. Hur ofta mediterar ni? Pojken: "Så ofta jag kan; jag försöker meditera jämt." Vad mediterar du över? "Över livet!" Han försöker förklara, och besökaren nickar, säger "ja" här och där och får veta att "du förstår ju". Och det kanske besökaren gör; han tror nämligen att Kunskapen stämmer med den urgamla vedantafilosofin.

Hade de båda ungdomarna försökt något annat före Divine Light Mission? Nej, knappast. Flickan kom från ett katolskt hem, och hon sa att "det här är samma sak". I grund och botten alltså. Ty sanningen finns överallt. Även Jesus talade om den. Men vedaskrifterna hade hon inte läst.

Anser ni att ni helt förstår vad Kunskapen innebär? "Vi förstår att det är Något. Men vi kan inte förklara det så bra. Det måste upplevas." Det tycks röra sig om en upplevelse att ens andliga, verkliga jag är något perfekt, gudomligt, heligt. DLM-anhängarna har från sin guru, den indiske pojken, via hans mahatmor blivit medvetna om något som fyller deras inre med ljus och kraft — tydligen den gamla vedantiska insikten att det finns en medvetandesubstans som genomström-

Reportagetext: SM

Bilder: Hans Bovin, Bildforum

mar allt och som är klarhet, renhet och sällhet. Denna insikt är en stor sak. Vedanta säger också något viktigt som även DLM har, nämligen att det är samma substans, vars väsen är tänkande, som finns i allt levande och att vi alla i djupet av vårt väsen är identiska, delar av samma enhet, av Gud. "Själén är en del av Gud", säger Guru Maharaj Ji.

Ingen bön förekom under satsang; det var knappast heller någon stund för tyst meditation. Men så klart att många närvarande ändå mediterade, var och en för sig själv.

Munkar och nunnor förekommer inte inom Divine Light Mission. Kunskapen är tydligen något för alla, även vardagsmänniskor; ingen behöver avskilja sig från världen för att kunna äga sanningen och utvecklas i dess ljus.

DLM i Stockholm driver en liten vegetarisk restaurang, eller snarare matklubb, som har öppet 18.00—19.30 på kvällarna, belägen i fastigheten Ångskärgatan 4, samt en hälsokostaffär med adress Rörstrandsgatan 32, öppen 11.00—18.00. En intern, stencilerad tidskrift, "Speghen", har man också.

Pojkguruns anhängare betraktar honom som Perfekt Mästare. Han är ett med det gudomliga ljuset och dyrkas nära nog som en gud, fastän han själv förklarar att han inte gör anspråk på att vara gud, endast en av Gud utvald tjänare, som skall visa människorna det inre, gudomliga ljuset i dem själva, så som andra perfekta mästare tidigare gjort.

Det är trevligt att se dessa ungdomar, som funnit ett livsinnehåll i en tro, eller insikt, från österlandet, upplever en sällhet i sitt eget väsen, en musik, en nektar i sitt inre. De upplever en glädje i att inse att deras sanna jag är något perfekt, gudomligt och evigt.

Guru Maharaj Ji's budskap är väsentligen detta: "Vårt sanna jag är rent medvetande och finns i det inre av varje levande varelse. På grund av att människan främst sysselsätter sig med världen omkring henne, förlorar hon sin sanna natur ur sikte. Det är vårt livs verkliga uppgift att återfinna vårt sanna jag, vars egenskaper är frid, förståelse och ljus."

Samtal med Christina

Christina Aaby samordnar aktiviteterna i Divine Light Mission i Stockholm. Hon var förr mycket politiskt aktiv men var ändå innerst inne obunden och tveksam. Samtidigt läste hon religiösa skrifter och hade, som hon säger, "mitt eget hopkok av meditationer, som jag läst om i böcker". I två år höll hon på med TM (transcendental meditation). Hon sökte efter något som kunde ge den perfekta balansen mellan andlig insikt och social aktivitet, där den yttre aktiviteten skulle styras av den andliga insikten.

— Jag har varit ovillig att binda mig till någon rörelse, någon ideologi, berättar Christina. Jag har velat stå fri, eftersom jag inte hittat något som jag verkligen kunnat gå in i med full övertygelse. Att jag nu har bundit mig till, engagerat mig intensivt för, Guru Maharaj Ji's arbete är något ganska fantastiskt för mig — jag kan knappt tro det är sant. Det har betytt en väldig omkastning i mitt liv, som mina vänner och bekanta också tycker är mycket märkligt.

Det talas inom Divine Light Mission om Kunskapen. Men det kan vara svårt för en utomstående att förstå vad denna kunskap innebär.

— Vi har en meditationsmetod genom vilken vi direkt kan uppleva vårt sanna jag, dvs det inom oss som är gemensamt för alla mänskliga varelser, det rena medvetandet, den kraft som genomströmmar allt levande i kosmos. Det är en upplevelse av ljus, av musik, av nektar och

av det som är upphovet till allting, den perfekta vibrationen. Det är vad som i bibeln kallas Ordet: i begynnelsen var Ordet — Ordet var hos Gud — Ordet var Gud.

På vilket sätt finns Gud med i er åskådning?

— Gud är ju ingenting annat än den energi, den kärlek, som är den sammanhållande och motiverande kraften i hela universum, den som håller oss vid liv, den som är livet självt.

Ni talar inte mycket om Gud...

— Vi tror på Gud, eftersom vi upplever Gud varje dag, men ordet Gud är så laddat med traditionella religiösa föreställningar, så vi använder det sällan. Vad vi upplever är att alla människor i sitt inre är delar av Gud. Själén är liksom en gnista som en gång utgått från havet av ljus, Gud, och som en gång skall återvända dit. Denna samhörighet upplever vi när vi mediterar. Vi upplever ljuset och, i så småningom allt oftare återkommande stunder, en fullkomlig enhet och harmoni med det ljuset.

Ni säger ju att Kunskapen inte är en tro utan en universell insikt...

— Guru Maharaj Ji säger, när han talar om Kunskapen: se först och tro sen! Det är inte fråga om att tro på någon lära som kommit från någon auktoritet — utan om att lyssna och känna efter, att själva uppleva i det inre. Vad är det då vi skall uppleva? Jo, det som är ge-

mensamt för alla människor, det som finns bortom tankar och känslor, nämligen det rena medvetandet.

Är det nödvändigt att genomgå en initiering för en mahatma för att få denna insikt?

— Ja. Insikten ligger på ett mycket subtilt plan. Därför krävs vägledning av någon som själv har den. Kunskapen är nämligen inte bara en teknik.

Christina talar om nåd och hängivelse och att det gäller att övervinna sig själv.

Men är det bara fråga om en inre tillfredsställelse, en sällhet, eller har Divine Light Mission också en moralära?

— Det är tre saker som Guru Maharaj Ji säger att vi skall göra: meditera, göra service, gå på satsang och ge satsang. Ur detta kommer automatiskt — steg för steg — ett mycket praktiskt förverkligande av Kunskapen.

— I meditationen kan vi mer och mer uppleva att, som Jesus sa, kärleken är lagens uppfyllelse. Automatiskt beter vi oss då som vi skall — eftersom vi handlar utifrån hjärtats plan. Vi utvecklar ett hjärtats förstånd, det som brukar kallas visdom, där man liksom är hemma i varje situation, aldrig främmande för någonting och alltid trygg i sig själv. I meditationen kommer vi i kontakt med den sammanhållande kraften i universum, som är kärlek och som strömmar genom oss precis som genom allting annat. Ju mer vi upplever av detta, desto svårare är det att bryta mot de insikter som upplevelsen ger.

Service, som du nämnde, vad innebär det?

— Det är osjälviska handlingar. Men inte osjälviska handlingar vilka som helst. Det handlar ytterst om samordnad ansträngning för att sprida Kunskapen exakt så som Maharaj Ji vill att den skall spridas.

Kan du ge något exempel på service?

— En service har varit att skaffa fram pengar och ställa i ordning de här lokalerna. Det har vi själva gjort. Och vi har gjort det för att det skall finnas någonstans för människor, som söker oss, att komma varje kväll. Andra former av service är restaurangen och hälsokostbutiken. Dem har vi bland annat för att få flera kanaler ut till män-

niskorna. Vi har också startat en del sociala projekt, som i dag bla omfattar en fast besöksgrupp på ett fängelse strax utanför Stockholm. Vi har en mängd goda musiker, och vi har startat en teatergrupp. Hela tiden är det fråga om att ge av sig själv genom olika kanaler.

— Det är viktigt att vår inre upplevelse av sanning balanseras med yttre aktivitet, så att man inte bara sitter och gonar sig åt något som är skönt och sen vänder ryggen åt allt som händer utanför. Det är mycket viktigt att betona betydelsen av yttre aktivitet — service — eftersom all meditation skälls för att göra människorna passiva. Har man varit passiv, så blir man aktiv genom att meditera!

Christina upplyser att Divine Light Mission har omkring 110 medlemmar i Stockholmsområdet. Satsang är det varje kväll 19.30—21.00 på Ångskärgatan 4 (inte långt från Karlaplanens T-banestation). Tisdagar, fredagar och söndagar tar man särskilt hand om nya intresserade. Flera mahatmor har besökt Stockholm, ett par av dem två gånger, senast i jultiden 1974, då 32 personer initierades i Kunskapen. Ytterligare en kommer i slutet av april. Före en initiering förbereds den intresserade noga. Han går mycket på satsang, går på en "orienteringskurs" och gör service. När mahatman kommer, tar han ut dem som är färdiga för Kunskapen, men han tar också hänsyn till råd från ledarna på platsen, vilka vet hur ofta aspiranten har gått på satsang och hur mycket service han har gjort.

(Telefon till DLM: 08/63 97 10, 031/13 37 97.)

Geller studeras i England

Ett forskarlag vid Birkbeck College, Londonuniversitetet, har undersökt psykokinetiska fenomen hos Uri Geller. Forskarna heter J. B. Hasted (professor), D. J. Bohm, E. W. Bastin och B. O'Regan. Vi har fått oss tillsänd en redogörelse för dessa experiment; den har väl inte samma kvalitet som SRI-forskarnas rapport, vilken tryckes i "Nature" och tidigare har redogjorts för här, men den är ändå värd uppmärksamhet.

Medan Targ och Puthoff vid SRI lade ned ett stort arbete på att åstadkomma fuskssäkra försök, har Birkbeck-forskarna tagit lättare på frågan om säkerhetsanordningar, eftersom de anser det omöjligt uppnå absolut visshet att fusk varit utslutet. De är medvetna om, också, att de inte är några experter på illusionistkonster och att de kan ha blivit lurade, ifall Gellers avsikt varit att lura.

Rapporten säger: "I princip skulle vi välkomna hjälp från professionella illusionister för att minska möjligheten till bedrägeri. Men vi har sett att illusionister ofta är fiendtligt inställda till själva syftet med detta slags undersökningar, så att de tenderar att skapa en spänd atmosfär i vilken litet eller intet kan utföras. Och även om man kunde få medverkan av illusionister som inte har en fiendlig inställning, så följer av detta inte att deras intyg skulle övertyga dem som förhåller sig fiendliga, eftersom dessa senare alltid kan anta att nya trick har förekommit, vilka inte kunnat genomskådas av de medverkande illusionisterna."

De engelska forskarna har emellertid konsulterat illusionister. Av dessa har de bla fått veta att man inte skall låta blicken lämna det aktuella föremålet, utan iaktta det från den stund det förekommer i försökspersonens hand till dess att fenomenet inträffar.

De flesta experimenten utfördes på ett bord under noggrann observation av vittnen, varvid Uri Geller lätt strök över föremål, som låg på bordet. Experimentföremålen var iordninggjorda av forskarna och vägdes i de flesta fall före och efter. (Författaren Arthur Koestler var vittne till några av experimenten.) Forskarna kunde iaktta hur nycklar böjde sig — ibland fortsat-

Forts på sid 17

Recension

PARAPSYKOLOGISKT REPORTAGE FRÅN ÖSTBLOCKET

Av Birger Qvarnström

Sheila Ostranders och Lynn Schroeders arbete, Psi, Psykiska upptäckter bakom järnridån, som tidigare i olika sammanhang uppmärksammats i Sökaren, föreligger nu i svensk tolkning (Berghs förlag; översättare: Edward Brehmer). Då boken kom ut 1970, väckte den stort uppseende med sina djärva slutsatser, sina dramatiskt tillspetsade omdömen och sensationella experimentberättelser.

Redan tidigt på 1960-talet företog de båda författarna resor i Sovjetunionen och inledde korrespondens med ryska parapsykologer, som överöste dem med material och upplysningar om den forskning som pågick. De deltog senare, efter speciell inbjudan, i en internationell konferens i Moskva sommaren 1968, vilken emellertid av någon anledning saboterades av myndigheterna och kom av sig redan från början. Det andliga klimatet hade med ens blivit betydligt bistrare. I augusti samma år invaderade ryssarna Tjeckoslovakien.

Efter konferensens definitiva sammanbrott besökte författarna olika forskningscentra i Ryssland, Bulgarien och Tjeckoslovakien, överallt mottagna med utsökt älskvardhet.

Boken kan i långa stycken läsas som en spännande roman i science fiction-klassen. Uppfinningsrikedom och sinne för pittoreska detaljer saknas inte, men berättelsen förlorar ibland sambandet med det egentliga ämnet och svävar ut i det absurda. Att Jesus var en kosmonaut, som kom från den yttre rymden, är visserligen en kuriositet men även som sådan av måttligt intresse. Det finns en del annat i samma stil som chockerar läsaren. Stoffet dramatiserar för hårt. Man skulle gärna velat ha en klarare gränsdragning mellan fantasi och verklighet, mellan subjektiva hugskott och exakt, saklig information.

★

Presentationen av de sk Kirlianfotografierna intar en central plats

i boken, ja, enligt författarnas egen uppgift är de det märkligaste fenomen som mötte dem under hela Rysslandsresan. Det intressanta skulle bestå däri att om tex ett löv införes i ett högfrekvent elektriskt fält, avslöjar lövet egenskaper som normalt inte är synliga men kan registreras av en vanlig fotografisk filmremsa eller studeras i ett mikroskop. Man upptäcker då att skiftande färger och blixtar illuminerar lövet och att dess yttre konturer omges av en ljusutstrålning, en aura, den sk Kirlianeffekten. Ännu mer förbluffande är ryssarnas påstående att om man skär bort en del av bladet, visar bilderna likväl hela bladet i obeskuret skick. De avlägsnade delarna finns kvar, organiskt förenade med bladet som ett energifält eller en fantombild, vad ryssarna kallar bioplasmakroppen. Författarna åberopar också "en ung sovjetisk vetenskapsman" som förklarade att ett amputerat finger eller ett ben syntes på Kirlianfotografier som "en sorts gengångare av fingret eller benet" (p 249/50).

Västerländska forskare som försökt verifiera åtminstone en del av dessa påståenden har helt naturligt kommit till mycket olika slutsatser.

Enligt nyligen företagna undersökningar av prof W. Tiller och hans assistent D. Boyers vid Stanford-universitetet skulle färgspelet på bilderna vara framkallat av ordinära elektriska urladdningar betingade av själva undersöknings-tekniken. De skulle därför inte ha något att göra med någon mystisk kraftkälla eller med den i ockult litteratur alltid omtalade auran eller eterkroppen (Psychic dec. 1974 p 34 ff).

Häremot har andra forskare invänt att ljuseffekterna ändrar karaktär under inflytande av experimentellt påvisbara faktorer, varför elektriska urladdningar inte ger hela förklaringen. Dr Thelma Moss, psykolog vid University of California, Los Angeles, hör till dem som forskat vidare i ryssarnas spår. Bland annat har hon i samarbete

med elektroingenjören Ken Johnson fäst uppmärksamheten på att om ett blad blir föremål för åverkan, äger "drastiska förändringar rum i den inre geometrin i bladets energifält". Påtagliga variationer i utstrålningen från fingertopparna konstaterades vid förändrade medvetenhetstillstånd, under inverkan av alkohol m m. (Psychic juni 1971, p 40 ff samt juli 1972 p 50 ff). En annan mycket viktig iakttagelse har gjorts vid undersökningar i Stockholm, nämligen att stimulans av en akupunktur-punkt klart och tydligt ändrar färgbilden av patientens fingertopp (Medium, nr 1—2 1975). Dr Thelma Moss omtalar att vid hennes besök i Sovjet visade fysikern V. Adamenko en uppfinning ("tobiskopet") avsedd för medicinskt bruk. Apparaten liknar en penna med en glödlampa i ena ändan som tänds då den riktas mot en akupunktur-punkt. Den frågan må ställas: Hur kommer det sig att svåra kirurgiska ingrepp, tex en hjärtoperation, kunnat utföras smärtfritt med akupunktur? Ett sådant evenemang har nyligen omvittnats av professor i transplantationskirurgi i Göteborg, Lars-Erik Gelin. Han beskriver det som sin mest fantastiska upplevelse i en operationssal (Sv. Dagbl. 24/2 1975). Sådana iakttagelser, som öskt fogar sig samman till ett helt komplex av inbördes samhöriga fakta, ger något att tänka på, även om upptäckternas djupare innebörd och räckvidd ännu inte kan fastställas. Det måste räknas Ostrander—Schroeder till godo att de gett incitamentet till undersökningar på flera håll i världen på detta hittills rätt undanskymda problematiska gränsområde.

★

I en rad färgstarka bilder får man en sammanfattande överblick av den psi-verksamhet som i vidsträcktaste mening bedrivs inom östblocket, i Sovjetunionen likaväl som i Rumänien och Tjeckoslovakien.

Nelja Michailova heter det me-

dium som sätter kompassnålen och smärre föremål i rörelse under intensiv tankekoncentration. Vid ett föredrag i Stockholm förra året visade professor Hans Bender en film där man kunde följa förloppet.

Ett annat känt namn är Karl Nikoljev, vars telepatiska sensitivitet tagits i anspråk av forskningen för delvis högst subtila uppgifter. Bland har man lyckats uppfatta impulser från en sändareperson i Moskva medan han själv befann sig i Leningrad. Den påverkan han utsattes för var av synnerligen aggressiv natur och vållade honom fysiskt lidande. Hans reaktioner kontrollerades genom encefalograf och omskrevs senare i Morsealfabetets kod av prickar och streck. Överföringen gällde ett enda ord vilket genom invecklade manipulationer dechiffrerades korrekt. Man vill genom försök av denna typ vinna upplysning om hjärnans aktivitet vid telepatisk överföring och om möjligt se om informativ kontakt kan nås med u-båtar och rymdfarkoster.

Mera känd i den västliga världen är Pavel Stepanek som i likhet med sin vetenskaplige upptäckare biologen Milan Ryzl numera är bosatt i Amerika. Stepanek visar en mycket speciell form av klärvoajans som låter honom ange om den svarta (sedermera gröna) eller vita sidan av ett kort är vänd uppåt i ett ogenomskinligt kuvert. Ur den synpunkten är han mediet par excellence för paranormala statistiker. Senare har något nytt upptäckts i samband med hans känslighet. Vissa kort utövar en speciell dragningskraft på honom. Han ställer in sig på ett kort som om "han satte ett psykiskt märke på kortet". Denna sk fokuseringseffekt har vållat grubbel bland parapsykologerna och kommer antagligen att göra det lång tid framåt. Stepanek tillhör den lärjungeskara som Ryzl ville framkalla ESP-egenskaper hos enligt sin egen metod för hypnotisk suggestion. Det har aldrig konstaterats att tillvägagångssättet haft betydelse för Stepanek, vilket framhålls av Pratt som numera övertagit ansvaret för den vetenskapliga tydningen av fallet Stepanek (J. G. Pratt ESP Research Today, p 90, 1973).

I Rumänien domineras den parapsykologiska bilden av den blinda sierskan Vanga Dimitrova, en enkel allmogekvinna som är en av vår tids märkligaste mediala personligheter. Hon har klärvoajansens gåva, hon

ser det förflutna och framtiden och läser i sina besökares själar hela avsnitt av deras liv. Hennes vetenskaplige beskyddare och rådgivare är G. Lozanov, en läkare som många år studerat yoga i Indien och kommit fram till något som han kallar suggestologi, ett slags "suggestivt tillstånd" som betecknar "en helt ny utvidgning av tänkandet" och nära sammanfaller med parapsykologi. Hans verksamhet ledde till att den bulgariska regeringen 1966 upprättade ett institut för undersökningar om suggestologi m.m. I samband därmed blev Vanga statsanställt medium och har sedan dess observerats av många forskare som söker utröna om biomagnetiska fält påverkar hennes paranormala status, hur hennes hjärna fungerar och hur hennes psykiska utrustning är beskaffad. Hennes besökare intervjuas, hennes utsagor registreras och kontrolleras ingående, naturligtvis även de som berör framtiden. Besökare från alla världens hörn har sökt sig till byn Petrich, som är hennes vistelseort.

Lozanov tror att det genom suggestologi framkallade tillståndet kan få en individuellt rent livsodnande betydelse. Användningsområdet är stort. I pedagogiska sammanhang talar man om suggestopedi men namnet gör väl föga till saken. Metoden ökar och underlättar på ett hjälpnadsväckande sätt förmågan att tillägna sig kunskaper. Minnet blir 50 procent bättre, sägs det. Studenter som sex dagar i veckan med fyra lektionstimmar varje dag under tre månader bevisar kursen i ett visst språk läser, skriver och talar språket "flytande" (!?) efter avslutad kurs. Om denna metod att förvärva kunskaper utan att egentligen anstränga sig säger Lozanov: "Den är billig och utmärkt som exportvara", UNESCO och Ford Foundation har uttryckt sitt intresse och The New York Medical College i Albany har inbjudit Lozanov att föreläsa här, vilket han också gjort. Även i Ryssland har metoden tillämpats med stor framgång, påstås det.

Det skulle föra för långt att fortsätta denna uppräknings, att gå in på ryssarnas sensationella experiment med slagruta eller astrofysikern N. Kozyrevs revolutionerande idéer om tidens natur, som med stor respekt omtalas även av västerländska forskare, om psykotronik m.m.

Det är tydligt att ryssarna är spe-

ciellt intresserade av parapsykologiens praktiska konsekvenser, inte minst dess roll i politiska, sociala och militära sammanhang. Ryzl gör gällande att man inte heller står främmande för tanken att genom mentalsuggestion indoktrinera folk, utan att de själva vet om det, och bibringa dem för systemet och de styrande behagliga åsikter. Detta är ett mörkt inslag i de maktägandes intresse för parapsykologisk forskning som inte skall förbigås med utslätande tystnad. Edvard Naumov, en av de mest aktiva ryska parapsykologerna, dömdes förra året till två års arbetsläger för att han hållit föredrag om telepati m.m. och haft samröre med utländska forskare. Han omtalas med övervallande sympati på flera ställen i den här aktuella boken.

Trots alla invändningar som från olika håll riktats mot boken skulle jag tro att de positiva sidorna väger betydligt tyngre än de negativa. Den rymmer så mycket intressant stoff och ställer så brännande problem under debatt att den måste fängsla envar som är intresserad av parapsykologiens roll i de förändringar och omställningar som försiggår på djupet i vår kaotiskt upprörda tid.

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-
kommelse per tfn 08/758 62 50.

SIKTA HÖGT

Lev inte på sparlåga. Bygg upp hälsa, charm, intellekt, livskvalitet. Lev upp med

STEGRA-PROGRAMMET

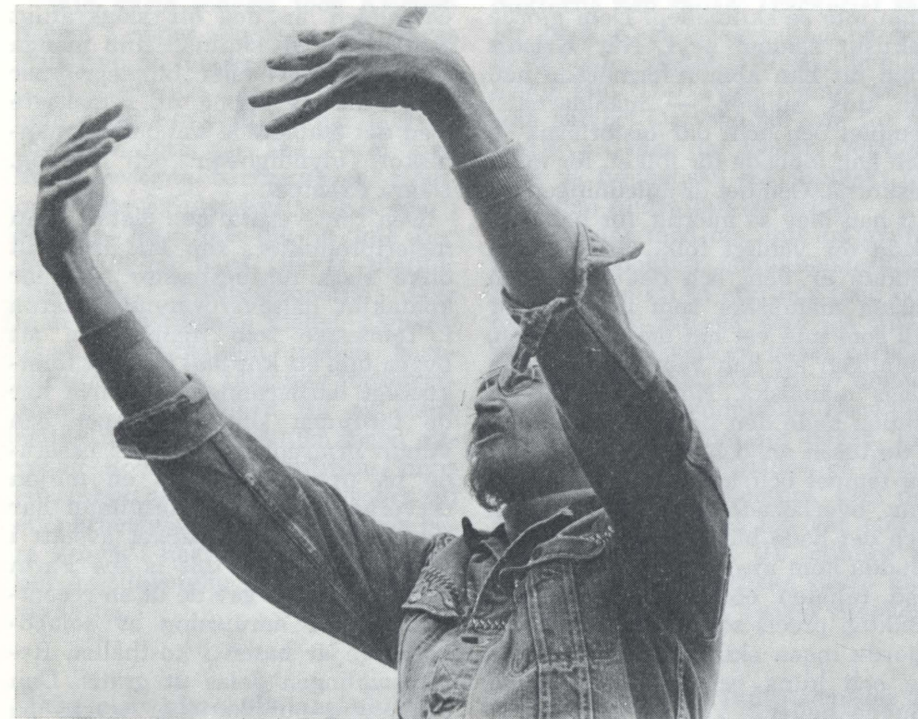
Unik metod i 9 arbetshäften, som mynnar ut i en fritidsorganisation. Begär fritt provhäfte.

Fritidsfrämjandet
Box 442

126 04 Hägersten 4

THE FARM — ett religiöst samhällsexperiment i USA

Berättare: Lennart Mogren

Stephen Gaskin

"Det finns saker jag kan berätta för er, för jag kan se dem, för jag ser mycket mer än jag gjorde förr. Jag kan se på andra plan än det materiella. Nå, det låter underligt och mystiskt. Varje gång jag säger detta försöker jag säga det på ett anorlunda sätt så att det inte låter underligt och mystiskt. Men det är inte underligt och mystiskt. Alla världens religioner tar fasta på erfarenheter och en tillvaro bortom det materiella."

Så kan det låta när Stephen Gaskin håller ett möte någonstans i USA. Han har blivit religiös lärare från att tidigare ha undervisat i ett college i San Francisco. 800 människor har samlats kring honom i ett religiöst samhällsexperiment på ett 1.000 ha stort landområde i Tennessee som de köpt gemensamt.

"Vi som art, som människor, behöver tala med varandra för att ta reda på hur det verkligen ligger till. Från min utgångspunkt, och jag har hållit på med det här i ungefär fem år, ser det ut som om en andlig pånyttfödelse är det enda som kan hjälpa mänskligheten ur återvändsgränden att vara stenhårt ma-

terialistisk och att ladda ur universums batteri genom att inte vara tacksam mot Gud. För min del gick jag från politisk okunnighet till politisk medvetenhet och därifrån till att inte längre vilja vara politisk därför att det inte såg ut att fungera. Såvitt jag kan se fungerar det inte. Vilket system som helst är bra bara människorna är bra. Vi försöker lära oss hur man blir bra och vi vill komma ut och tala med andra som också vill bli bra.

Jag är inte eskapist. Vi är alla familjeyogis. Det är en av våra prylar — vi har inte ett kloster, utan är en familjeorden. Idén är den att man sticker inte iväg till ett kloster, för det är att hoppa av. Om man kommer till klarhet så är det bästa man kan göra att berätta det för den som är i närheten eller hjälpa honom att komma på det, eller så. Vad jag kan se av världens tillstånd så behövs det mängder med folk som har insett läget."

Det började i San Francisco på 60-talet med flower power, hippies och beatniks. Stephen hade fått uppenbarelser som han ville dela med andra och det ledde snart till att

en grupp samlades kring honom för att få svar på frågor om livet, kärleken och döden. Gruppen växte och i flera år samlades ca 1.500 människor till vad som fick namnet Monday Night Class.

★

1970 fick Stephen inbjudningar från hela USA att komma och hålla möten. Flera hundra av mötesdeltagarna i San Francisco beslöt sig för att följa honom. De köpte utrangerade skolbussar som i en lång karavan rullade österut. När de efter ett halvår kom tillbaka var de 400. De hade svetsats samman av sina gemensamma erfarenheter och ville inte skiljas åt. Tanken på att slå sig ner på landet var väckt och efter några månader fanns The Farm i Tennessee. Det var där Barbro och jag fann dem tre år senare.

Vi var på jakt efter grupper som försökte utveckla alternativa samlevnadsformer i USA. Nu kom vi direkt från ett filmreportage om ett kloster i New Mexico som heter Lama Foundation. Redan innan vi lämnade Sverige visste vi att de flesta nya kollektiven var opolitiska men det var först på platsen vi upptäckte att de dessutom var byggda på någon form av religiös grund. Lama var inom ramen för vad vi väntat oss av en nyreligiös grupp med starka inslag av buddism, islam, sufimystik etc. De ceremoniella formaliteterna togs på stort allvar. Yogaövningar, danser, böner, meditation, recitation av mantra, studium av heliga skrifter och andra ceremonier tillhörde dagordningen.

The Farm var något nytt.

Vid grinden togs vi emot av en flicka som förde oss till skuggan av ett träd. Hon frågade oss vilka vi var, varifrån vi kom, om vi kände någon i gruppen och vad vi hade för planer. Det visade sig att de hade stor vana vid att ta emot besökare — 13.000 under 1974! Ganska snart märkte vi att här jobbade människor hårt med sin vardag. Några riter eller ceremonier såg vi inte till. Var det här verkligen en religiös grupp?

Våra brevvänner David och Marjorie bodde i en buss. Snabbt och effektivt blev vi omhändertagna och fick träffa människor som skulle hjälpa oss med filminspelningsarbetet.

För att få en inblick i deras liv från insidan arbetade vi de första dagarna. Barbro jobbade i ett av de gemensamma köken som serverade ca 400 luncher varje arbetsdag. Själv deltog jag i ett arbetslag som höll på att bygga ett hus som skulle inrymma ett tryckeri. När vi jämförde intryck på kvällen hade vi inga sensationer att berätta. Arbetsstämningen hade varit glad men samlad. Jag spikade tjärpapp och njöt av att arbeta med händerna som mest hållit i ratten de senaste dagarna.

Lama fick pengar från fonder och donatorer. De 800 människorna på The Farm måste helt lita till sig själva. De tar inte emot något statligt stöd eller socialhjälp. Genomsnittskostnaden per person och månad är ca kr 140:—. Kontantutlägg för mat är kr 3:50 per person och dag. Hur klarar dom av det? Så här säger Stephen:

"Vi måste bestämma oss för att hålla ihop den här grejen, för nu har vi en överenskommelse och alla har lämnat in allt sitt bröd och satsat allt sitt hårda arbete i alla dessa år och vi vill att det ska fortsätta. Så vi säger att vi inte ska lägga så stor vikt vid det vi personligen skulle vilja ha utan vara vakna för sånt som är nödvändigt för att hålla grejen i gång, för det är den båt vi alla sitter i."

Överenskommelsen är grundvalen för The Farm. De är vegetarianer och ingen röker cigaretter eller dricker alkohol. De måste tåla uppriktighet från andra. Ingen grupp överlever om människorna är rädda för att säga sanningen. Det innebär inte att man ska gå omkring och såra folk, men heller inte att låta bli att säga sanningen bara för att den är obekväm. Undvikar man sanningen bygger gruppen upp ett kollektivt undermedvetet som spränger sönder gemenskapen. Ungefär så betraktar de sanningen — som ett villkor för överlevande.

Deras religion som Stephen lär ut den kan ledas tillbaka både på de kristna evangelierna och Buddas lära. Bergspredikan är vad de kallar "tripping instructions", levnadsregler som skall tas på allvar.

"Men alla de som trodde höllo sig tillsammans och hade allting gemensamt" (Apg 2:44). Så gjorde

den första församlingen och så gör även människorna på The Farm. Därför utgör de också en registrerad kyrka i staten Tennessee med Stephen som församlingspräst.

Kan man verkligen förena buddism och kristendom? Stephen igen:

"När man ser på Jesus och Buddha från en hög utgångspunkt kan man inte se skillnaden. Dom gjorde faktiskt samma pryl. När Kristus kom dit han kom reformerade han sin tids religion — månglarna i templet och dom där historierna — och han jobbade för folket, för människorna. Och det är anledningen till att han blev så mäktig, för han jobbade för vanligt folk. Grejen med Buddha är den, och det är det en massa människor som inte känner till som inte vet nåt om buddismen, nämligen att han var exakt samma slags människa. När han kom till Indien hade den tidens religion jäst i tio tusen år, och dom hade mäktiga tempel och mäktiga präster och var överlastade med prästerskap och det hade blivit en klassreligion. Buddha kom med en jämlikhetsbaserad religion och därför blev han mäktig, precis som Jesus, för Jesus gjorde ingen skillnad mellan tiggare och kung och det gjorde inte Buddha heller."

Det är vad Jesus och Buddha verkligen sade om hur människor ska leva som han anser är det väsentliga. Följer man deras instruktioner så spelar resten ingen roll. De är båda representanter för det gudomliga medvetandet som står öppet för alla människor.

En viktig sida av deras livsinställning är att den ska visa sig i nuet — i det vardagliga umgänget med människorna och tingen omkring oss.

Av frukterna ska trädet dömas. Människorna på The Farm vill leva så att deras dagliga liv ska vara det tyngsta argumentet för det andliga planets existens och verklighet. Onekligen är det ett slagkraftigt argument. Till skillnad från många andra beatnik- eller hippiegrupper ställer de sig öppna till samarbete med det etablerade samhällets människor, myndigheter och företag. Några exempel:

Den rent vegetariska dieten, utan mejeriprodukter, kan lätt leda till olika slags näringsbrister. De har kontaktat hälsovårdsmyndigheterna i Tennessee som hjälpt dem att bygga upp ett kosthåll med ett förstklassigt näringsinnehåll. Själva har de fördjupat sina kunskaper och vunnit erfarenheter som är baserade på uppskattningsvis en miljon serverade portioner. Resultatet har samlats i ett faktsäckat avsnitt i "Hey Beatnik — this is the Farm Book". Nyligen gav de ut en receptsamling för anrättning av sojaböner, som är basen i kosthållet. Receptsamlingen delas ut gratis. Den och andra publikationer trycks på The Farm i ett välutrustat tryckeri.

"Älska din nästa såsom dig själv." — "Det betyder bla", menar de, "att om någon av våra grannar vill vara i fred för oss får han vara i fred. Dom som vill umgås med oss

träffar vi och samarbetar med."

Till den senare kategorin hör de jordbrukare vars jord de arrenderar. En granne har ett litet sågverk som han sköter med hjälp av folk från The Farm. Andra grannar kommer till deras stora verkstad för att få hjälp med maskiner och fordon som behöver repareras.

"Vid varje födelse föds Kristusbarnet", säger Stephen om deras grundsyn på födelsen som ett sakrament, som inte ska förhindras genom abort t.ex. Hittills har mer än 250 barn fötts på The Farm med hjälp av egna barnmorskor. Hemafödslar är ovanliga i USA som i Sverige. Här föds det ju inte fler än ett 25-tal barn per år utanför sjukhusen. Förlossningarna sker utan smärtstillande medel. Den telepatiska kontakten mellan barnmorskan och de blivande föräldrarna gör förlossningen till en stark andlig upplevelse. Skulle någon allvarlig komplikation inträffa finns en ambulans redo för transport till ett närbeläget sjukhus. Den har bara krävts i några få fall. Ambulansen är tillgänglig också för granngårdarna.

"Som man sår skall man skörda." På 200 egna och 300 arrenderade tunnland sår dom för att skörda sin egen mat. Förra årets skörd gav 85 ton potatis, 65 ton sojaböner, 25 ton tomater och mängder av annat. Det är en mäktig demonstration av våra möjligheter att helt utan animalieproduktion försörja oss själva och föda dem som inte har. Deras tes är att jorden kan försörja oss alla om vi verkligen vill ställa upp. Mänsklighetens karma är inte ett abstrakt filosofiskt problem utan något vi kan ta itu med här och nu.

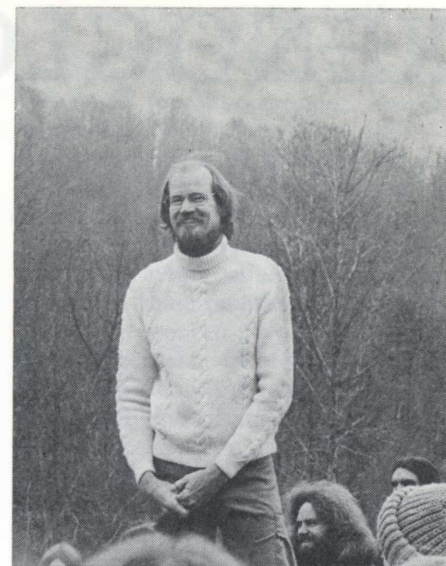
Jordbruket kräver den största arbetsinsatsen. Ett arbetslag på ca en femtedel av männen ägnar sig regelbundet åt jorden. Organisationen är enkel. Varje arbetslag utser en "strawboss", en förtroendeman, som förutom det dagliga arbetet ägnar sig åt planering och administration. Arbetslagen är ganska många. Bygglaget, rörläggarna, tryckarna, de som arbetar med förädling och konservering av födoämnen, verkstadsfolket och barnmorskegruppen, som även arbetar med hälsovård är några av de viktigaste. Varje strawboss ingår i ett råd som samplanerar aktiviteterna och fördelar resurserna. På The Farm finns behöriga lärare som i en nybyggd skola sköter undervisningen från låg-

stadiet till och med högstadiet (high school). Skolan är förstas underkastad de läroplaner som gäller i staten Tennessee.

Grundplåten till finansieringen lades genom att alla lämnade sina ägodelar till det gemensamma. De löpande intäkterna kommer från flera håll. En del av jordbruksprodukterna kan säljas. Tryckeriet säljer böcker. Bygglaget kan då och då få jobb i städerna Nashville eller Columbia. The Farm Band säljer sina skivor. Det bäddar inte för en lyxtillvaro men det räcker. Det hela låter så fantastiskt och idylliskt att man kan undra hur de orkar.

"Vi delar med oss, inte på grund av någon politisk jämlikhetsprincip, utan därför att vi alla hör ihop och det bara är rättvist som ett minimum — inte som en jätteansträngning att dela med sig som vi presterar utan som ett minimum så vi alla får samma sak: mat för dagen, tak över huvudet och kläder på kroppen. Det är ett minimum. Och det är också en symbol för vår större andliga delaktighet. Ju mindre vi kan vara materialistiska desto mer kan vi dela med oss", säger Stephen.

Den styrka att förändra som ges av en gemensam religiös insikt och övertygelse har nog underskattats i Sverige. Det är i alla fall min erfarenhet av kontakten med The Farm. Den erfarenheten har gett mig nytt hopp om möjligheterna till en bättre värld än de politiska ideologierna kunnat erbjuda.

Stephen Gaskin

Vill Du skriva till The Farm är adressen:

THE FARM, Summertown, Tenn. 384 83, USA.

Du kan få ytterligare information och trycksaker genom Lenart och Barbro Mogren, Bagarvägen 9, 190 51 BRO, tel. 0758/464 13.

Av oss kan Du också hyra (80:—) en 20 minuters färgfilm om The Farm som visades i TV 1 den 8 augusti 1974.

Skolan — innan den byggts färdig.

Verkstan

XENOGLOSSY

Av Katarina Ed

Dr Ian Stevenson är professor i psykiatri vid Virginiauniversitetet i Charlottesville, USA, och uppehåller en forskningstjänst, som möjliggjorts av privata fonder och benämns Carlson Professor of Psychiatry. Pengarna kommer från det multinationella företaget Rank-Xerox, som utvecklat en uppfinning gjord av svensk-amerikanen Chester Carlson. Stevenson är prefekt för den parapsykologiska institutionen vid medicinska fakulteten. Mest känd är han som forskare rörande överlevnad, ett liv efter detta.

Stevenson har nu låtit publicera sitt bäst kontrollerade och mest genomarbetade överlevnadsfall hittills. Det heter "Xenoglossy — A Review and Report of a Case" och har utgivits av Wright & Sons, Bristol 1974, och är på vii + 268 sidor.

Boken är ett mönster i varje hänseende. Den innehåller presentationer av medhjälparna, diskuterar ingående xenoglossi som fenomen, ger definitioner och gör distinktioner, går i detalj in i själva fallet, undersöker möjligheterna för fusk och kryptomnesi, ger olika slags förklaringar och slutar med sammanfattning, bibliografi, fullständig utskrift av en av sammankomsterna samt ett utförligt sak- och personregister.

Xenoglossi (av grekiska xenos = främling och glossa = språk) eller tungomålstalande har många gånger omtalats i litteraturen, första gången för flera tusen år sedan. Termen "xenoglossi" myntades av parapsykologen och nobelpristagaren Charles Richet.

Stevenson skiljer mellan uppläsande xenoglossi, då någon återger långa stycken på något främmande språk, och svarande xenoglossi, då någon kan samtala på det främmande språket. I första fallet behöver personen själv inte förstå något av vad han säger. I det andra måste han dels förstå vad som sägs till ho-

nom, dels veta hur han skall uttrycka sig för att ge ett meningsfullt svar. Gemensamt för bägge är att personen använder språkliga uttryck som han veterligen aldrig lärt sig.

Uppgiften för parapsykologen är att först söka fastställa om xenoglossi verkligen föreligger och sedan förklara hur en person kan tala ett främmande språk, fastän han normalt inte borde kunna göra det.

1955—56 företogs hypnotiska försök med en kvinna i USA. Vid dessa framkom hos henne en manlig sekundärpersonlighet, som Stevenson föredragit att kalla Jensen. De hypnotiska experimenten spelades in på band. Det är med utgångspunkt från dessa band och olika test och undersökningar av försökspersonen som Stevenson kommit fram till att vi här har ett äkta fall av svarande xenoglossi.

Med en djup muskulin röst hade försökspersonen plötsligt under en sammankomst börjat säga enstaka ord på svenska. Till några senare sammankomster kallades svensktalande personer, vilka fick ställa frågor till "Jensen". Från Svensk-amerikanska historiska museet i Philadelphia hämtades föremål som visades Jensen och han fick tala om vad han såg.

Sammanlagt hölls åtta sammankomster där Jensen förekom. Där efter gjordes en flerårig paus i hypnosverksamheten. När den återupptogs, återkom inte Jensen men väl andra sekundärpersonligheter. Några exempel på xenoglossi synes dessa senare fall inte ha givit.

Att publiceringen dröjt så länge har flera olika orsaker, men de följande två är de viktigaste. Försökspersonens make motsatte sig först både fortsatta undersökningar och all publicitet. Stevenson ville kontrollera allt som stod i hans makt innan det slutliga manuskriptet sändes

till tryckeriet.

Stevenson kunde ingen svenska när han började Jensenundersökningarna men blev tvungen att sätta sig in i språket och kan numera hjälpligt läsa svenska. I fråga om den språkliga analysen blev han tvungen att lita på sakkunniga som inkallats. Tio personer tackar han särskilt för hjälp med detta. De har var och en för sig bidragit med kommentarer, vilka Stevenson på olika sätt utnyttjat och ibland citerar. Detta arbetssätt har lett till att motsägelser ibland tycks föreligga. Förmodligen hade det varit bättre om språkkommentatorerna konfronterats med varandra och att de på så sätt fått möjlighet att komma överens om ett skrivsätt. Då hade intrycket av motsägelser (vilka kanske är språkliga och inte sakliga) kunnat undvikas.

Några av de språkliga kommentarerna förefaller också underliga, som när svenskamerikanen och rektor för Quinnipiac College, Hamden, Connecticut, dr Nils Sahlin säger att "by" är norska och inte svenska. "By" är förvisso lika mycket svenska som det är norska eller danska.

Det enda som docent Folke Hedblom vid Dialekt- och Folkminnesarkivet i Uppsala får säga i boken är att Jensen inte talar någon särskild svensk dialekt som skånska eller norrländska. Jag tycker det är synd att Hedblom inte utnyttjats mer. Hans uppgift sträckte sig tydligen endast till att göra en dialektbestämning.

De som framför allt har kommenterat Jensens språk är svenskarna Eva Hellström, Rolf Ejvegård, Lenart Ekman och Nils-Olof Jacobson samt danskamerikanen William Roll. Den sistnämnde är parapsykolog på heltid och mest känd som poltergeistforskare.

Kan det i Jensens fall vara fråga

om kryptomnesi (av grekiska krypto = dölja och mneme = minne), dvs att försökspersonen tidigare lärt sig svenska men både glömt bort språket och att hon en gång varit i kontakt med det? Stevenson kan övertygande visa att så inte varit fallet.

Kan det då vara så att försökspersonen omedvetet lärt sig litet svenska från släktingar, vänner, arbetsplatsen, tidningar eller dylikt? Stevenson gör en noggrann undersökning av detta och kommer fram till att den möjligheten verkar så orimlig att den kan uteslutas. Försökspersonens kontakter med något svenskt blir långsökt. Hennes föräldrar kom bägge från Odessa och öster ut 17 mil i Ukraina låg Gammalsvenskby (sju mil norr om Kherson) och de kan ju mycket väl ha hört talas om svenskbyborna och kanske till och med besökt byn, men att de skulle ha snappat upp en del ord, som de sedan nämnde för sin i USA födda dotter, är helt otroligt. De emigrerade och bosatte sig i södra Philadelphia, som en gång var en del av den svenska kolonin Nya Sverige och måste väl någon gång ha hört talas om att svenskar slagit sig ner där. Något skäl till att lära sig en del svenska fanns det emellertid inte i denna östeuropeiska, jiddisch-talande familj.

Kan det då vara fråga om medvetet fusk? Stevenson kan på grund av flera orsaker utesluta den möjligheten.

Skulle då möjligen omedvetet fusk föreligga? Stevenson tar upp en intressant episod som inträffade i början av sextiotalet. Jensenmanifestationen hade då för länge sedan upphört och i stället uppträdde andra personligheter hos försökspersonen, vilka lämnade vetenskapliga meddelanden om biologisk forskning. Stevenson upptäckte att hon på biblioteket lånat en bok i biologi och att ett av de vetenskapliga meddelandena var ett nästan ordagrant återgivande av ett stycke i boken. Det intressanta är att hon inte tycktes ha något minne av att hon lånat och läst ifrågavarande bok. Stevenson drar slutsatsen att hon måste ha gjort detta under trans. Kunde hon även ha lärt sig litet svenska under trans? Stevenson tror inte det.

Jag skulle vilja tillägga att upptäckten som Stevenson gjorde om transinläringen är mycket intressant. Det hedrar den amerikanske forskaren att han nämner den, eftersom den inte har något med

Jensen att göra. Att Stevenson gör det visar att han inte vill sticka under stol med någonting, att han vill att alla fakta skall läggas fram.

Hur transinläringen har kunnat utvecklas är ett psykologiskt problem, men kanske det helt enkelt är så att försökspersonen i sitt omedvetna sökt kompensera de under de senare försöken uteblivna resultaten, bl a det att Jensen försvann. Att transinläring förekom vid ett yngre datum är inget bevis för att det förekom vid något annat äldre datum. Kanske borde parapsykologerna avbryta sina försök med en viss paragnost efter en serie lyckade resultat för att inte inleda paragnosten i frestelse att medvetet eller omedvetet bättra på resultaten.

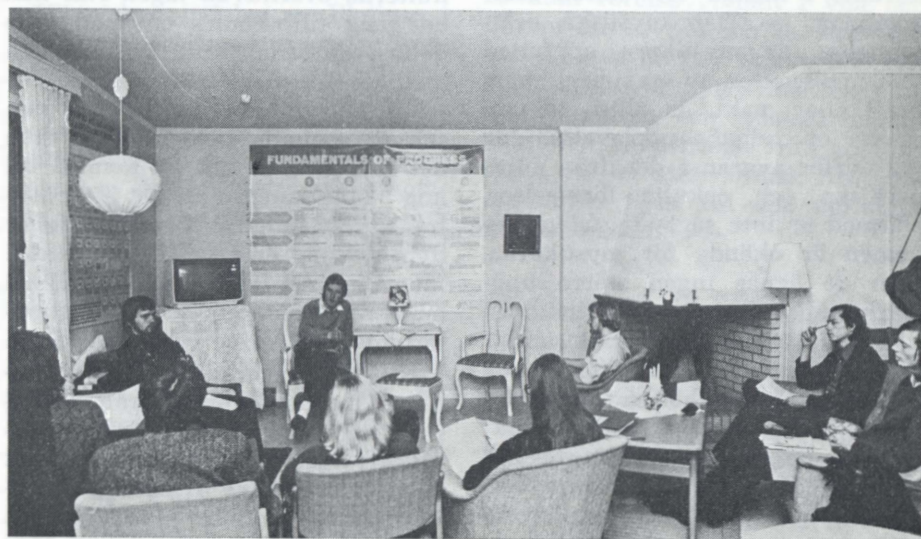
Då naturliga förklaringar inte håller, återstår för Stevenson endast paranormala förklaringar. Är det helt enkelt fråga om telepati? Den möjligheten kan Stevenson inte helt utesluta, men hur kan man telepa-

tiskt överföra språkliga ljud?

En annan möjlighet kunde vara besatthet, dvs att någon annan person tagit försökspersonens kropp i besittning och talar genom den.

Om besatthet ej kan godtas, kan måhända förklaringen vara att det är fråga om en överlevnadsprocess. Personen har levt tidigare, varit en man i Sverige, eller Nya Sverige, och vissa ihågkomster från detta liv uppväcks genom hypnos. Överlevnadshypotesen föreföll Stevenson först som den rimligaste. Efter flera års grubblande kände han sig dock mer osäker. Även om han inte uttryckligen säger det, förefaller han inte vara nöjd med någon av de hypoteser han lägger fram. Detta är väl en av orsakerna till att han så utförligt presenterar fallet.

Til syvende og sidst blir det läsaren som själv får avgöra om Jensen kan tala svenska och, om så är fallet, hur denna språkkunskap skall kunna förklaras.

MEDITATIONSKURSER I KÄRRGRUVAN

På MIKI-Akademien, Kärrgruvan, 778 00 Norberg i Västmanland, kan man få lära sig transcendental meditation, den metod alltså som lanserats i västerlandet av Maharishi Mahesh Yogi. MIKI betyder Maharishis Institut för Kreativ Intelligens.

Det finns veckokurser söndag—fredag. Kursavgift inklusive helpension 625 kronor (enkelrum) och 550 kronor (dubbelrum). Lägre priser för studerande, pensionärer, hem-

mafruar och barn. Även veckoslutskurser finns.

Telefon 0223/200 19 (telefonid 10—12, 14—16).

"Programmet är utformat för att ge bästa balans mellan vila och aktivitet, teori och praktik" uppger MIKI-Akademien. Det är gott om tid för vila och promenader. Både vanlig kost och vegetarisk kost serveras.

PLOTINOS

filosofisk mystiker och reformator

Plotinos (f 294 eller 205) betraktas av många som mystikens stora filosof. Han hade en oerhörd betydelse för den kristna filosofin, men är ändå i vår tid en av de minst bekanta och minst förstådda av tänkarna. Han är känd som upphovsman till nyplatonismen, vilken var den största filosofiska skolan under senantiken. Som mystiker försökte han med sin utpräglat intellektuella läggning att finna en förklaring till det som är utsägbart: **människans direktupplevelse av gudomligheten**. Det sistnämnda kan för övrigt stå som en minimidefinition av mystik, ett ord som har använts i många vitt skilda sammanhang. — Den mystiska erfarenheten, av mystikern uppfattad som upplevelsen av en suprahuman kraft eller makt, är alltså till sin essens en religiös upplevelse. Jag vill därför avgränsa den från parapsykiska och ockulta företeelser. Därmed är inte sagt att sådana fenomen är okända för mystikerna. Men de ägnas ingen större uppmärksamhet. Den store kristne mystikern Johannes av Korset varnar för olika former av auditioner och visioner, och buddhistiska texter talar om att man inte skall "fastna" i mirakulösa krafter på sin väg till slutlig befrielse. Det kan vara värt att reflektera över de stora mystikernas avisande inställning till sådana fenomen, nu i vår tid som präglas av den ockulta vågen.

Man kan förresten dra en intressant parallell mellan Plotinos' samtid, det tredje århundradet, och vår egen tid. Under senantiken blomrade ockultismen och vidskepelsen. Spådomskonsten var väldigt utbredd. Medier förutsade framtiden genom att stirra i en lampas låga eller i en vattenspegel. Det förekom spiritistiska seanser, och levitationsfenomenet diskuterades.

Det tredje århundradet var kanske det mest oroliga i romarrikets historia. Många kejsare skiftade plats på tronen. Några av dem satt mindre än ett år. Gränserna fick försvaras mot angrepp i norr och i

öster. Trupper var ständigt på marsch från en provins till en annan. Germaner och orientaler invaderade det romerska riket i stort antal. Denna befolkningsförändring påverkade det sociala livet, moralen och religionen. För religionen betydde folkblandningen framför allt tolerans gentemot annan tro och andra gudar. Österländska kulturer etablerade sig överallt i det romerska riket; de kom huvudsakligen från Egypten, Syrien, Frygien och Palestina.

Plotinos står som en direkt kontrast till det tredje århundradets ockulta våg och de nya religiösa kulterna överhuvud taget. När han en gång tillfrågades om han ville delta i en sådan kult, svarade han med de för hans personlighet be-tecknande orden: "Det är inte min sak att komma till gudarna, utan det är gudarnas sak att komma till mig." Man kan tro att det är ett uttryck för religiöst övermod, eller hybris, som grekerna kallade det. Men det blir lättare att förstå, om man vet något om hans gudsuppfattning, vilken jag återkommer till.

Praktiskt taget allt vi vet om Plotinos' liv härstammar från Porfyrios, en av Plotinos' främsta lärjungar, vilken har skrivit en kort biografi över hans liv. Enligt Porfyrios talade Plotinos aldrig om sin härkomst eller sin födelseort. Han verkade skämmas över att finnas i kroppen, och en dag, då lärjungen Amelius bad honom att låta sig porträtteras, svarade han: "Är det ej nog att tåla, att man måste bära denna bild, som naturen iklätt oss? Att låta göra en bild av bilden, det vore ju att anse den värd att förvaras för långa tider såsom något synnerligen sevärt."

En källa uppger att Plotinos föddes i Egypten år 205. Tydligt är att han redan i unga år bestämde sig för att ägna sitt liv åt sökandet efter sanningen. I lärdomens stad, Alexandria, studerade han nämligen alla de aktade filosoferna, tills han uppnådde en ålder av 28 år. Men ingen av dessa tänkare kunde

ge honom vägledning. På uppmaning av en vän uppsökte han så Ammonius Sakkas, en man som vi knappt vet något om. Efter att ha lyssnat till Ammonius' föredrag, lär Plotinos ha utropat "detta är mannen som jag har letat efter" och stannade hos honom i tio år. Ammonius Sakkas, "säckbäraren", var en självlärd filosof, som en gång varit kristen. Han skrev aldrig någonting, och hur mycket han betytt för Plotinos vet vi inte, men ett visst inflytande måste han ha haft, eftersom Plotinos stannade hos honom i tio år, ända till hans död år 242.

Två år efter Ammonius' död reste Plotinos till Rom, där han stannade resten av sitt liv. Han stod i centrum av en krets människor, som delvis bestod av framstående romerska personligheter, inklusive senatorer; men de flesta i gruppen var av orientaliskt ursprung.

Varför flyttade Plotinos till Rom? Flera forskare anser att han hade planer på att i grunden reformera samhället. Alexandria kunde inte vara någon lämplig utgångspunkt för detta, men Rom var centrum för makten. Enligt den platonska traditionen skulle filosofin inte stå oberörd av samhället omkring sig, utan påverka det. Plotinos hade — skriver W. R. Inge — planer på att upprätta en stad, Platonopolis, som skulle styras efter de principer som Platon lagt fram i sin bok "Staten", men han fick inget medgivande av kejsaren.

Plotinos var upphovsman till den sk nyplatonismen, som under det tredje århundradet blev den största filosofiska skolan. Han betraktade sig själv som en konservativ platonist, en tolkare av den gudomlige Platon. Men man kan inte komma ifrån att han står i stor tacksamhetsskuld till Aristoteles, och det finns också spår från stoikerna.

Att behandla Plotinos' lära i en kort artikel är en vansklighetsuppgift. Men jag skall ta upp något om hans gudsuppfattning, hans syn på världen och människans plats i skapelsen. Dessa rubriker motsvaras i

stort av de tre sanningar som Plotinos är angelägen att framhålla. Den första är hans övertygelse att den yttersta verkligheten är av andlig natur, en uppfattning som i första hand riktades mot epikuréernas och stoikernas materialism. Den andra sanningen är att det är möjligt att uppnå verklig kunskap om denna den yttersta verkligheten. Och den tredje sanningen handlar om universums enhet, godhet och helighet.

Huvudlinjerna i Plotinos' system är att världen med nödvändighet har framgått ur gudomligheten. Det är fråga om en i kosmos nedstigande rörelse eller emanation, vilken är lättast att förstå om man använder Plotinos' egen bild: liksom solen inte förlorar någonting av sin värme och sitt ljus genom att skina över jorden (enligt dåtida vetenskap) så förlorar inte heller gudomligheten någonting av sin substans genom skapandet.

Men denna emanationstanke, detta gudomliga nedstigande i kosmos är också förbundet med en lika nödvändig aspiration eller återgång till källan. Existensens alla former och faser flödar fram, eller emanerar, ur gudomligheten, och alla strävar efter att återvända dit. Denna strävan eller längtan tillbaka till ursprunget (eros) är typiskt platonsk. För Plotinos däremot är nedstigandet ett huvudproblem, vilket avlägsnar honom från läromästaren Platon.

Denna gudomlighet är en graderad treenighet, och dess tre hypostasier är i korthet följande. Den högsta orsaken är så upphöjd över skapelsen och det tänkande intellektet att man inte kan säga någonting om det. "Vi kunna säga vad det i c k e är, men vad det är, kunna vi ej säga." (Alla citat är hämtade ur "Plotinos, valda delar av eneaderna". Stockholm 1927.)

Denna gudomliga princip, som Plotinos oftast kallar det Ena, ligger bortom alla föreställningar. Men samtidigt är det Ena den källa varur allt har gått fram. "Från det (det Ena) stammar allt, från den första rörelsen, som ej finns i det, och den första vilan, som det ej behövde, ty det varken rör sig eller är i vila."

Det Enas första skapande handling är Anden, Förnuftet eller Nous. Förnuftet innesluter alla gudomliga tankar, eller, med Platons begrepp, idéerna. Idéerna är de eviga förebilderna till allt som existerar i de lägre sfärerna. Men trots mångfalden av idéer finns det en enhet, och

Förnuftet är aldrig skilt från det Ena.

Den tredje gudomliga principen, den andra emanationen, är Världssjälens, som har Förnuftet till sitt upphov. Världssjälens är gudomlighetens aktiva sida. Den har en förmedlande roll i skapelsen. Sinnevärlden skapades nämligen av Världssjälens efter Förnuftets mönster. Allt mellan det Ena och den lägsta materien äger en uppgående och en nedgående aktivitet. Någon har sagt att varje grad i existensens skala är sammanlänkad i "en gyllene kedja kring gudomens fötter".

Nedanför denna absoluta verklighet finns sinnevärlden, som uppvisar splittring och mångfald. Här finns strävan och opposition i stället för harmoni, tid i stället för evighet. Men eftersom världen är en bild och en nödvändig produkt av Världssjälens, finns det alltså även enhet. Följden är att sinnevärlden är en blandning av gudom och materia, av sanning och illusion. (Observera att den indiska läran om den kosmiska illusionen, eller maya, inte är någon exklusiv tanke!)

Människan indelas av Plotinos i kropp, själ och ande. Kroppen uppfattar världen med sinnena och själen uppfattar den med intellektet. Endast anden eller den andliga varseblivningen, "en kraft som alla äger men få använder", är fullkomligt verklig. Det är via anden som människan kan uppnå kontakt med gudomligheten. Människan är ett mikrokosmos och hon har beröring med varje pinne på stegen som når från himlen till jorden. Man skall emellertid vara försiktig med att betrakta Plotinos' världsschema som en steg. Det är snarare fråga om ett lutande plan, där alla stadier överskuggar varandra. Nyplatonismen känner inga stränga gränslinjer.

Människosjälens är enligt Plotinos nedsänkt i sinnevärlden. Genom förbindelsen med kroppen har den glömt sitt ursprung. Men en del förblir helt oberörd. "I vår själ finns en del, som alltid är hos det högre, och en, som är inriktad på det jordiska." Plotinos' filosofiska mystik centreras kring frågan hur anden i människan kan återförenas med gudomligheten. Här sammanfaller metafysik och mystik. Kronan på Plotinos' system är människans potentiella möjlighet att uppnå förening med gudomen. Vägen tillbaka till ursprunget går via de politiska dygderna, som inkluderar den goda medborgarens alla plikter. Sedan

kommer reningen eller purifikationen, som Plotinos jämför med en skulptör som inte är nöjd med sitt konstverk utan rättar det än här, än där. Det är inte fråga om en askes av strängare typ. Purifikationen avser främst en disciplin av tankarna.

Efter purifikationen kommer upplysningen och föreningen. Men den högsta mystiska föreningen är för Plotinos en sällsynt upplevelse. Han insisterar att visionen måste man vänta på. "Vi skall inte söka efter den, utan tyst vänta på dess framträdande och förbereda oss själva att skåda den, likt ögat inväntar solens uppgång över horisonten." Och denna unio mystica lär den store nyplatonisten enligt Porfyrios ha upplevt fyra gånger under sitt liv.

Gudsvisionen beskrivs på flera ställen i Plotinos' skrifter. Ett av de mest kända citaten är följande. "Där funnos ej två, utan den skådande var ett med det skådade, som gällde det ej något skådat, utan något enat... Liksom borttryckt eller fylld av Gud står han där i ensam ro utan rörelse... helt i vila och liksom bliven vila och ro. Han tänker ej mer på det sköna, har ock stigit upp över dygdernas skara... Det är gudars och lyckliga människors liv, en befrielse från allt jordiskt, ett liv utan jordisk lust, den ensammes flykt till den ensamma gudomligheten."

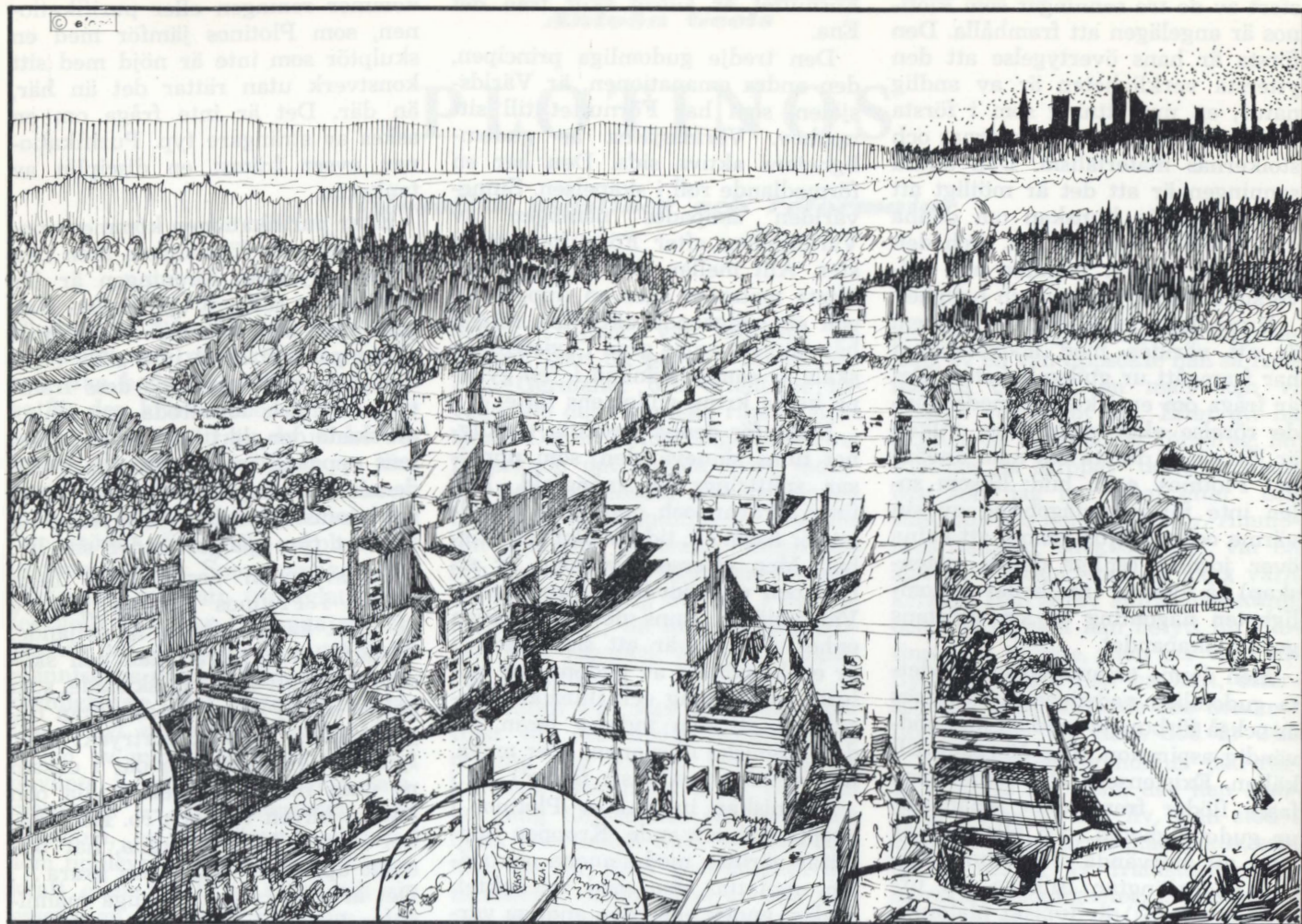
★

Plotinos är en av världens stora tänkare, vars filosofi, som W. R. Inge skriver, "fortfarande är av allra största värde för mänskligheten... Hans idealistiska ontologi, som slutligt gör sig av med materialismen utan att göra fenomenvärlden överklig eller meningslös, kommer nära lösningen av ett av våra djupa problem."

På flera sätt har Plotinos varit en föregångare till den moderna psykologin. Han var bl a den förste författare som erkände existensen av ett undermedvetet själsliv — att vi inte blir omedelbart medvetna om allt som äger rum i varje del av själen. Den mystiska upplevelsen betraktade han som en utvidgning av egots medvetenhet till den omedvetna regionen av själen.

Sin författarverksamhet började Plotinos vid hög ålder (263 e Kr.). Troligen hade han en från sin läromästare Platon ärvd misstänksamhet mot det skrivna ordet som ett

Forts på sid 17

Att bygga ett resursbevarande samhälle VÄLSVIKENPROJEKTET

Av Kåre Olsson

Vid samhällsbyggandet måste man ha klart för sig vad man kan och vill skapa även med tanke på framtiden. Då kan man, bland de möjligheter som finns i nuet, välja sådana alternativ som står i samklang med önskemålen om morgondagens samhälle. Ett byggande som endast tar hänsyn till nuets krav, kan tvinga på oss oönskade framtida förhållanden.

Vilken typ av samhälle vill och kan vi ha i framtiden? Vilka är våra önskemål och möjligheter? Det gäller för oss att avgöra detta och att bestämma vilka konsekvenser det får för samhällsbyggandet i dag. Framför allt: skall vi ha ett högenergisamhälle av 70-talstyp eller ett mer sparinriktat samhälle?

Resursförbrukningens storlek avgörs av hur vi ordnar produktion och konsumtion. Om vi vill under-

söka vilken energianvändning, som behövs för att våra behov skall bli tillfredsställda utan slöseri, måste vi studera frågan om byggandet och boendet. Därvid måste förbrukningen av naturresurserna vägas mot människan och hennes verklighet.

De principer som ligger till grund för Välsvikenprojektet inom Centrum för tvärvetenskap vid Göteborgs universitet är av humanekologisk natur. Det betyder att man tar hänsyn till naturens liv, människans förhållande till naturen och människornas förhållanden till varandra.

Människan betraktas som en del av naturen. Därav följer att hennes verksamhet inte får medföra miljöförstöring, olämpligt avfall eller uttömning av naturresurser. Samhället skall alltså vara naturvänligt och

resursbevarande. Ekologiska kretslopp skall vara slutna: vad som tas från naturen, skall återföras till den på sådant sätt att det kan användas på nytt. Det humanekologiska synsättet innebär också att människan i största möjliga utsträckning skall använda de kretsloppsresurser som ständigt flödar i naturen, såsom älvarna, vinden, solen, skogen och torven, men hushålla med lagerresurserna, som endast finns i begränsade mängder, som till exempel oljan. Människan får inte bryta sig ur de ramar som naturen satt för mänsklig verksamhet — hon måste förhålla sig solidarisk till den natur av vilken hon är en del.

Målet för Välsvikenprojektet är att visa vad det skulle kunna innebära att ta de humanekologiska principerna på allvar. Projektet går ut på att tillämpa dagens teknik i

planen för ett nytt bebyggelseområde, nämligen Välsviken utanför Karlstad. Avsikten är inte att planen skall visa hur vi människor slutgiltigt skall leva på ett humanekologiskt riktigt sätt, utan den skall i stället ses som ett exempel på, hur man i dag skulle kunna bygga och bo, om man vill leva på ett ekologiskt mer hållbart sätt än vi gör för närvarande. Med ledning av de erfarenheter som kommer att göras, måste modifieringar ske, och till slut skulle man kunna få ett modellsamhälle i dynamisk balans med sig självt och naturen. Projektet skall alltså ses som ett första led i en utvecklingsprocess.

Det är inte säkert att Välsvikenområdet någonsin blir bebyggt, än mindre att det blir föremål för ett alternativt byggande enligt våra idéer. Men resultatet av projektet kan ändå bli användbart i strävanden att tillämpa ett ekologiskt riktigt synsätt vid samhällsbyggande, var än sedan dessa strävanden kan komma att förverkligas.

På ett tidigt stadium under utvecklingen av projektet tog vi kontakt med beslutsfattare och tjänstemän på kommunal och regional nivå. Efter de kontakterna har vi goda förhoppningar om att kunna anpassa bebyggelseplanen till den verklighet som gäller för dagens byggande och få en klar bild av vilka dispenser från gällande regler som skulle behövas.

★

För den bebyggelseplan vi vill skapa har vi ställt upp vissa krav.

Dessa är

1. Använd marken försiktigt. Det innebär bland annat att jordbruksmark inte får bebyggas.
2. Utnyttja lokala resurser. Om även mindre tillgångar, såsom virke och vatten, vilka finns på platsen, används, innebär detta dels att annars outnyttjade resurser kommer till användning, dels att transportbehoven minskar.
3. Minimera energibehovet. För närvarande slösar vi med energiresurserna, bland annat för uppvärmning av byggnader.
4. Begränsa vattenanvändningen och utnyttja även regnvatten. Användning av stora mängder vatten medför problem både när det gäller tillgången på vatten och reningen av avloppsvattnet.
5. Ta vara på avfall. Att återföra det organiska avfallet till jor-

den och att återbruka det avfall som består av industriprodukter, innebär att tillgångarna används effektivt.

6. Planera för lång hållbarhet av byggnader och utrustning samt goda möjligheter till underhåll och förnyelse. Att tillverka föremål med kort livslängd innebär slöseri med material och mänsklig förmåga.
7. Planera bebyggelsen så att de boende får ett avgörande inflytande över områdets funktion och utseende.
8. Gör det möjligt för alla inom området att aktivt delta i de sysslor som behöver utföras. Att ha en uppgift, känna att man behövs, ger en social tillfredsställelse och frigör därmed mänskliga resurser.
9. Försök att integrera arbetsplatser i bostadsområdet. Att ha nära kontakt med arbetsplatsen medför inte bara kort väg till arbetet, utan också att arbetslivet finns med i närmiljön som ett viktigt inslag.
10. Ge området en särprägel. Det är väsentligt att man kan identifiera sig med sin miljö, då detta bidrar till en fast förankring i verkligheten.

★

Planering och utbyggnad. Området byggs ut i etapper varvid lärdomarna gradvis ökar. Alla boende deltar i planeringen. Byggnaderna varierar i utseende — flervåningshus, radhus osv finns blandade, och bostädernas storlek varierar starkt. Byggnaderna är flexibla i den meningen att det skall vara möjligt att ganska enkelt utnyttja dem för olika ändamål eller bygga till dem. De utformas också så att reparationer och underhåll är lätta att utföra. Området är avsett för 1.000—2.000 personer.

Markanvändning. Transportytorna görs små, bland annat beroende på att de interna transporterna klaras med egna små fordon. Ett begränsat område finns för bilparkering. I stället för asfalt används stenläggning. Ett skogsområde bevaras oförändrat så att det finns närliggande natur för bland annat rekreation. Skogen utgör dessutom en energi- och råvarureserv. En del mark används för grönsaksodlingar och en del för exempelvis fårbyte. Detta sker bland annat för att områdets organiska avfall skall kunna återgå till jorden.

Energi. Solenergi används i stor

utsträckning för uppvärmning av byggnader, och detta sker genom lämplig orientering av husen, god isolering och lämplig placering av fönster. Nattetid kan värmereflekterande gardiner användas för fönstren. Varmvattnet erhålls till en del med hjälp av solenergi. Värmepumpar utnyttjas för det värmebehov som ej klaras av solen direkt. För utjämning av variationer i vädret används värmemagasin. Som en reservmöjlighet kan effektiva eldstäder utnyttjas.

Vatten. Lokala vattentäkter används i största möjliga utsträckning. Inga vattenklosetter förekommer, utan biologiskt anpassade system används. Regnvatten filtreras, lagras och används för tvätt, vilket medför lägre tvättmedelsbehov och enklare rening av avloppsvattnet. Det renodlade avloppsvattnet infiltreras i jord. Eventuellt finns en fiskdamm som kan bidra till nedbrytning av organiskt material och minskning av mängden närsalter i avloppsvattnet. En badinrättning med bassäng, bastu och badkar finns.

Avfall. Humanavfall och hushållsavfall bryts ner biologiskt enligt multrumsprincipen. Den bildade mullen används som gödning i odlingarna. Det organiska avfallet från odlingarna komposteras. Papper, glas, metall och plast samlas in lokalt och transporteras till industrier för återvinning. Giftiga kemikalier och mediciner samlas in för destruktion i fabrik. En reparationsverkstad och en bytes- och gåvoservice ökar tingens livslängd och utnyttjandegrad och minskar därmed avfallsmängderna.

Biologisk produktion. Grönsaker odlas i köksträdgårdar i anslutning till bostäderna samt i större gemensamma odlingar. Betsdjur finns och kanske fisk i en damm. Den totala produktionen är sannolikt inte så stor, men den är ändå en viktig del i områdets ämnesomsättning; dessutom bidrar odlingarna till områdets karaktär och är av stort pedagogiskt värde.

Transporter. Goda kommunala transporter förutsätts för kommunikationerna med omgivningen. Inom området förflyttar man sig till fots eller med cykel. Det finns en egen transportservice för varor, kompletterande persontransporter och budskickning samt biluthyrning. I anslutning till denna servicefunktion finns en verkstad.

Forts på sid 16

Per Ragnar: Reflexioner

Jag befinner mej just nu på turné genom landet, med Doris Lesings pjäs Tigerlek, som Riksteatern tagit upp med anledning av Kvinnoåret. Även om turnerandet i sej själv kan vara lite jobbigt ibland, vissa dagar blir det en bussfärd på upp till fyrtio mil för att komma till en ny spelplats, så känns det oerhört meningsfullt. De senaste sju åren har jag så gott som dygnet runt tillbringat i TV-studios, och emellanåt läst Publikundersökningens rapporter om hur många människor som tittar på våra produkter: Domaren av Moberg en och en halv miljon, Strindbergs Röda Rummet två och en halv, Någonstans i Sverige av Jolo tre miljoner tittare! Det är kolossala, ofattbara siffror, som man bara inte kan ta på. Och så kommer man ut i landet och återupptäcker världen utanför Verona. Där sitter dom, människorna, levande, andas, skrattar, tiger i salongerna i Kalmar, Växjö, Oskarshamn och framöver de övriga, cirka femtiotalet platser vi ska spela på.

Jag blir inbjuden till skolor i Växjö och pratar med elever om teater och TV. Städerna på hotellet i Oskarshamn gör sina reflexioner. Vi inbjuds till "torken" Solvik utanför Tranås. Här är dom, publiken, med sina kroppar, tankar och funderingar. Allt det där som de snustorra sifferkolumnerna aldrig kan avslöja.

Vad som frapperat mej på den här resan är på vilket sätt tid-

ningarna runt om i landet, helt självklart, har så kallat ockult material på sina sidor. Ordet ockult är nu inget bra ord. Jag näst intill avskyr det, då det fortfarande är bemängt med så mycket misstolkningar och diffusa anstrykningar. Men ni förstår nog vad jag menar. De där informationerna som inte tillhör dagens direkta vetenskap. Nyheterna som inte självklart ligger på dagsplanet. Jag hävdar, att för bara fem år sen var det en omöjlighet att få syn på artiklar som tex handlar om att den svenska aktrisen och regissören Mai Zetterling, nyvorden vegetarian, väckt stor och positiv uppmärksamhet i England med en bok som handlar om tvillingsjälares kommunikation på ett andligt plan, om alkemi, om vibrationer mellan människor.

I Kvällsposten läser jag en fyrsplattare om att Peter Sellers m fl är övertygade om healing och intervjuade berättar de om tillfällena, då de värkbrutna inte kunnat stå på en scen men fått hjälp av helare. Det senare exemplet gällde Sverigebekanta Susan Hampshire.

Och i Växjöbladet läser jag en stort uppslagen, positiv artikel om biokemisten Lars Sjöströms och journalisten Mats Christofferssons bok "På verklighetens tröskel. Parapsykologi och mystik i vetenskaplig belysning".

Givetvis finns det i viss press en spekulativ folks intresse för mysticism, som lär öka i politiskt kärva och vacklande tider. Men jag tycker man ser att den där första halleluja-tiden är förbi, då var och varannan veckotidning var full av dansande bord och dunkla röster och andar.

Ju mer material av typ Sjöström/Christofferssons vi kan få fram i dagsljuset, desto bättre. Samtidigt som vi hela tiden gör klart för oss, att den subjektiva upplevelsen alltid är den primära i tillvaron och så länge Jagets gåta officiellt inte är löst, bör vi på alla håll och kanter vara försiktiga med att hålla de så kallade objektiva vetenskapliga sanningarna för eviga.

Vi lever i ett ständigt föränderligt universum där det enda jag till syvende och sist har att hålla mej till är — mej själv. Och de kanaler jag öppnar upp inåt. Den kommunikation jag ägnar mej åt, utåt.

Välsvikenprojektet... Forts

Butiker. För livsmedel och dagligvaror finns en affär. Dessutom finns bageri, restaurang, olika hantverksbutiker, bibliotek samt eventuellt en egen postservice.

Skolor. Daghem och förskola finns, liksom en låg- och mellansta-dieskola.

Politisk och ekonomisk organisation. Den kommunal som området utgör tilldelas vissa skyldigheter och rättigheter gentemot kommunen. Så kan exempelvis sophanteringen skötas lokalt och därmed ej belasta kommunen. En ekonomisk förening förvaltar lämpligen fastigheter och gemensam egendom. Vaghållningen sköts lokalt. En samordning av butiker, transportservice, varubyte och tjänsteförmedling sker. En kommunal expedition och möteslokal finns i anslutning till bibliotek och skollokaler.

Den "önskelista" som här har presenterats, kan förefalla orealistisk, men den visar på den ambitionsnivå vi har. Vi vill alltså göra ett försök att genom tillämpning av den teknik som nu står till buds skapa en bebyggelse, som från början är anpassad till låg resursförbrukning, men som ändå skall ge möjligheter till ett mänskligt liv på en rimlig materiell nivå. Redan nu finns alltså de olika tekniska delarna till den bebyggelse som avses ingå i Välsvikenprojektet, men den systematiska sammanställningen har inte gjorts.

Detta projekt kan inte visa hur byggandet och boendet skall ordnas för landet i dess helhet, men det kan bidra till att ge en uppfattning om vilka möjligheter som står till buds för att anpassa det kortsiktiga handlandet till ett långsiktigt hållbart förhållningssätt. Genom att från början anlägga ett helhetsperspektiv på de mänskliga aktiviteterna i bebyggelseområdet uppnås inte bara en tekniskt effektiv resursanvändning, utan också en god organisatorisk effektivitet. Vår användning av resurser bestäms inte bara av den tillgängliga tekniken, utan också av de sätt vi valt att använda tekniken på. Den organisatoriska sidan av resursutnyttjandet måste uppmärksammas i högre grad än som hittills skett.

Adress:
Centrum för tvärvetenskap
Mölnsdalsvägen 85
412 85 Göteborg
Tel. 031/16 86 91

Geller...

te böjningen, sedan Gellers lätta strykning av dem upphört.

Rapporten säger att manuell påverkan kan tänkas spela viss roll vid en del föregivna metallböjningsfenomen, eftersom man inte alltid kan vara säker på att sådan påverkan kan uteslutas, men att i åtminstone fem av de åtta experiment som utfördes manuell kraft säkert är helt utesluten.

Med användning av röntgenstrålning har ytkornigheten i av Geller böjda nycklar jämförts med nycklar som böjts på normalt sätt. Ingen skillnad har iakttagits med avseende på kornens storlek och läge.

Under informella samtal runt experimentbordet såg forskarna hur en tesked av rostfritt stål mjuknade på ett ca 2 cm stort ställe, medan Uri Geller höll den några sekunder. Skeden blev lätt böjbar och gick slutligen av. Någon kemisk sönderfrätning kunde det inte vara fråga om, eftersom ingen signifikant viktnedgång konstaterades hos skeden och ingen förändring i metallytan.

Liknande böjningsfenomen har professor Hasted observerat vid experiment med barn.

I ett försök iaktogs ett "dematerialisations"-fenomen, dvs en del av ett litet föremål försvann. Det var en kristallskiva, 2 mm i diameter, av vanadiumkarbid, ett mycket hårt material. Vid undersökning efter experimentet upptäcktes att ungefär halva skivan var borta.

Birkbeckforskarna säger att vid sådana parapsykiska experiment som de utfört, kan man inte behandla försökspersonen kyligt, opersonligt och på ett misstänksamt sätt, utan han måste bemötas vänligt som en medarbetare. Vid psykisk experiment skall alla deltagare vara avslappnade och välvilligt inställda, med en önskan om framgång — annars försvåras eller omöjliggörs framgången med experimenten.

En mycket stark mental koncentration med syfte att få önskade resultat tenderar att motverka det avslappnade tillstånd som behövs. Sedan man bestämt sig för att göra ett experiment och intagit en positiv attityd, kan det vara lämpligt att prata om eller tänka på något som inte har direkt med experimentet att göra.

Den välvilliga inställningen till försökspersonen innebär inte att inte fuskasäkra experiment kan utföras,

Forts

men det kan vara svårt att förena säkra kontrollåtgärder med den känsla och frihet som försökspersonen (här Geller) behöver för att kunna arbeta. Forskarna vid Birkbeck College har funnit att Uri Geller arbetar bäst när han har att välja mellan flera olika föremål, alla utlagda på en metallisk yta. Om man försöker hänvisa honom till ett enda experiment med stränga restriktioner, hämmar eller omöjliggör det hans arbete.

Det är i allmänhet svårt, säger rapporten, att få fram en serie förutbestämda fenomen, ty vad som händer är ofta något överraskande och förvånande.

Birkbeck-forskarnas slutkommentar är att man nu nästan har nått fram till den punkt där det inte längre kan finnas några rimliga tvivel på att man har att göra med en ny process som inte kan förklaras enligt hittills kända naturlagar.

(Källa: artikel från Birkbeck College, Malet Street, WC1E, 7HX, London.)

Plotinos...

Forts

dåligt substitut för muntliga diskussioner. Hans skrifter utgörs av 54 avhandlingar, ordnade av Porfyrios i sex eneadar om nio skrifter vardera. Dessa skrifter var endast tillgängliga för en liten förtrolig krets, fastän Plotinos föredrag var öppna för allmänheten. Filosofen hindrades av sin dåliga syn från att granska det skrivna. Skrifterna uppvisar en slarvig syntax och grammatik, och Plotinos anses vara en av antikens mest svårästa författare. Enligt Porfyrios skrev han utan avbrott, liksom man kopierar en bok. Stilen i eneaderna har beskrivits som "en medvetandeström".

★

Jag nämnde i början att Plotinos och nyplatonismen har haft en oerhörd betydelse för den kristna filosofin och mystiken. Detta inflytande har gjort sig gällande trots den starka polemik som fördes mellan nyplatonismen och kristendomen. Plotinos har aldrig själv fört någon sådan polemik men lär ha gett en del lärjungar i uppgift att skriva stridsskrifter. Desto intressantare blir det om man kan konstatera att Plotinos' system trots antagonismen har många beröringspunkter med

tex den store kristne mystikern Meister Eckhart (c 1260—1327). Och om man sedan vet att Eckharts tankegångar är närbesläktade med mahayanabuddhismen och den indiske mystikern Shankara (slutet av 700-talet) som professor D. T. Suzuki och professor R. Otto har visat, så frestas man till antagandet att de filosofiska mystikerna på olika håll i världen och under olika tider når fram till likartade religionsfilosofiska slutsatser. Dessa slutsatser har än i dag ett stort värde för mänskligheten, inte minst som en motvikt till ockultismen, som var så främmande för dessa stora mystiker och som, med Rolf Edbergs ord, är ett hot mot förnuftet.

Anm. Fil. kand. Antoon Geels, 28, doktorerar i religionspsykologi vid Lunds universitet och specialiserar sig på den medeltida mystiken. Han är född i Holland och kom till Sverige för drygt tio år sedan.

HEALING!

F. S. Lind
dipl. massör o. sjukgymnast
Klostergatan 31
Örebro
Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår boklista med senaste nytt!
(Priserna med moms.)

Brunton, Paul: Den hemliga vägen,
hft kronor 39:—

Cooke, Ivan: Sir Arthur Conan Doyle
kommer tillbaka kronor 36:—

Puharich, A: Uri (Geller)
hft kronor 42:50

Sallert, Ulla: Astrologi,
hft kronor 39:—

Schmidt, K. O.: Vi lever inte bara en
gång, hft kronor 39:—

Schmidt, K. O.: Reinkarnation,
hft kronor 33:—

Twigg, Ena, Medium, inb kronor 43:—

BOKFÖRLAGET EXCELSIOR AB
Box 5314, 102 46 STOCKHOLM 5

UTLÄNDSK BOKVANDRING

MED ROLAND ADLERBERTH

Detta var den teori om "rösterna från rymden" och deras betydelse, som Konstantin Raudive kom fram till före sin död: "I anslutning till de analyser som ges i första delen av denna bok kan man konstatera att människan vid dödens inträde visserligen förlorar sin kropp, men däremot inte det fundamentala i människovärdet, **själen**. Rösternas utsago ger vid handen att kroppens liv utspelas i den lägre biosfären, medan själen når sin bestämmelse i post mortem-livet. På den jordiska existensnivån kan människan främja eller hota sin egen själs liv. Själens liv styrs av moraliska lagar, som djupgående påverkar dess utveckling. Det är först genom post mortem-aspekten vi kan få en meningsfull bild av vår jordiska tillvaros högre värden. Livets mening kan aldrig nås i den jordiska tillvaron; den finns i stället i den sfär, som vi upplever som tillvaron efter döden."

Citatet är ur den bok som blev Raudives sista, **Überleben wir den Tot?** (Reichl), och han anser sig alltså ha goda skäl att besvara titelns fråga med ja. Liksom i hans första bok om röstfenomenen, **Unhörbares wird hörbar — Breakthrough**, ligger tonvikten också här på ett enormt material inspelade röster, med bl.a. långa kommunikationer från olika berömdheter, men denna senare bok verkar mer sympatisk än den förra, eftersom Raudive här inte längre är så mån om att lägga beslag på röstforskningen för egen del. Han ger Jürgenson en ärlig och välförtjänt honnör redan i inledningen, och hela bokens senare del är en antologi med andra forskares rapporter och redovisningar. Och han är alltså helt och hundra procentigt säker på sin sak, så till den grad att boken nästan är en partsinlägga. Men den är både viktig och intressant, och hans båda böcker lär nog ha goda utsikter att bli klassiker i detta märkliga och ytterst intressanta ämne.

Det senaste tyska tillskottet till gränsvetenskaparskrået heter Johannes von Buttlar och är för omväxlings skull inte självlärd amatör — efter akademiska studier i filosofi och psykologi utbildade han sig

till astronom och är till och med medlem av brittiska Royal Astronomical Society sedan 1969.

Och denne fackman rivstartar nu med två böcker samtidigt, där **Schneller als das Licht** (Econ, DM 22:—) klart avspeglar båda hans vetenskapliga studieintressen — eftersom boken till stor del är "vanlig" astronomi, med goda redovisningar av radioastronomi, kosmologiska teorier etc, men med i bilden är också en del kapitel om tefat och tachyoner, dessa eventuella partiklar som, om de finns, färdas snabbare än ljuset. Medan psykoligin/filosofin avspeglas i den teori som Buttlar kör med så snart tillfälle ges, nämligen hypotesen om ett slags "andefält", en livsenergi som förs fram som förklaring till livet i universum. Men på det hela taget är boken mest astronomi, med litet filosofi och gränsvetenskaper inbakade.

Medan däremot **Reisen in die Ewigkeit** (Econ, DM 22:—), Buttlars andra stora bok på mindre än ett år, är nästan bara gränsvetenskap och bollar friskt med tid och evighet, kontakter med världsrymden, tefat och telepati, folk som aldrig dör (Saint-Germain, så klart) och reinkarnationer för de som ändå gör det. Därtill rentav några idéer som är både spännande och helt självständiga, tex tanken om att de galaktiska civilisationerna håller inbördes kontakt medelst den biologiska strålning som Backster och Lawrence arbetar med; och andefälten från förra boken dyker naturligtvis upp här också. Dessutom goda redovisningar av sådana paradnummer inom branschen som "Philadelphiaexperimentet", där en amerikansk jagare camouflerades ända in i fjärde dimensionen, och "Sonden från Epsilon Bootes", spöksonden som snurrar omkring ute i rymden och försöker kontakta oss för epsilon bootarnas räkning; båda är ju allmängods, men de är ovanligt välredovisade här.

Peter Kolosimo har ju ett aktat namn som en av dagens ledande dänikenar, och följaktligen har jag länge försökt få tag på hans böcker för att kolla in om han är så spännande som det påstås. Och **Time-**

less Earth (Garnstone Press, £ 2: 95) ger otvivelaktigt mersmak. Det är en fantasieggande samling obekväma fakta och djärva åsikter, trevligt framförda, och dessutom redovisade just som tankvärdheter och indicier, värda att funderas kring, och inte som säkra fakta. Det bärande temat är "den mänskliga kulturens utveckling och verkliga ålder, och möjligheten av att den kan ha influerats av varelser från rymden".

Och stödet för dessa just nu så populära teser levereras alltså av massor av idogt framforskat vetande (?). Atlantis, naturligtvis, långa härliga tunnlar, inte bara i Dänikens Sydamerika, forntida jättar, en och annan kosmisk katastrof, tibetanska hemligheter, Tiahuanaco som rymdskeppshamn, gamla greker i Sydamerika och vita gudar på samma ställe, fynden i Glozel, en förkeltisk kultur i London, Påskön så klart, radioaktiva pyramidförbannelser, Piri Reis kartor, Zimbabwe och mycket annat lever ett rikt och fantasieggande liv här. Trevlig läsning för varje sann fortean, även om det är svårt att tro på allt Kolosimo säger. Så jag tänker skaffa fler böcker av den mannen.

Vänner av sjömanslivets speciella övertro och legender har en hel del intressanta saker att hämta i ett par nyutkomna utlåningar. Där Raymond Lamont Brown täcker hela det stora komplex som anges i titeln **Phantoms, Legends, Customs and Superstitions of the Sea** (Patrick Stephens, £ 2:—). Och inte huttlar han heller — han börjar sin inledning med "Spöken existerar; den saken tvivlar jag inte det ringaste på", och kör sedan igång med ett fint urval sjöspöken, alltifrån så berömda ting som den otursförföljda **Great Eastern** och tyska flottans speciella olycksskepp **Scharnhorst** till allehanda enklare strandvaskare och andra småspöken. Dessutom ett långt avslutande kapitel om vidskepelse till sjöss överhuvud taget, förr och nu, dess orsaker och verknings.

Medan tysken Helge Gerndt specialiserar sig på havets båda allra berömdaste vidskepelse i **Fliegen der Holländer und Klabautermann** (Otto Schwarz & Co). Gerndt är inte spöktroende utan gör en rent folkloristisk undersökning, men med en imponerande bredd och kunnskap, inte minst när det gäller det nordiska materialet. Han inleder med en klagan över svårigheterna att få fram det äldsta källmaterialet

om de här traditionerna, eftersom gamla tiders sjömän ofta var analfabeter och det dessutom ansågs vara under skrivkunnska författares värdighet att befatta sig med så enkla ting som deras skrönor. Men sen väl romantiken ändrat på den saken följer han både flygande hölländaren och klabautermannen genom både folktron och litteraturen på ett förtjänstfullt sätt, redovisar sagornas struktur och vandringar och diskuterar också verklighetsunderlaget bakom historierna.

Uppriktiga vampyrforskare har all orsak att observera Anthony Masters **The Natural History of the Vampire** (Hart-Davis, £ 2: 95), för den lär nog vara det mest omfattande verket i detta märkliga ämne som kommit ut sedan gamle låtsasprästen Montague Summers gav ut sina djupt troende standardverk **The Vampire** och **The Vampire in Europe**. Vartill kommer att Masters som det senare tiders barn han är tar saken från den folkloristiska sidan och inte från den troende. Han inleder med en intressant diskussion om de bakomliggande orsakerna till vampyrtro och vampyrpraxis — för tron har faktiskt lett till praktik världen över, folk som uppriktigt trott sig vara vampyrer och uppträtt därefter. Och inte bara gallingar; kwakiutlindianerna i British Columbia, tex, var länge hängivna vampyrer och gav sig på både lik och levande människor. Det är en uppgift som påträffas i bokens senare del, vilken ger en bred översikt över vampyren i verklighet och folktrö världen över, från kända namn som 1600-talsgrevinnan Elisabeth Bathory (som badade i unga flickors blod för att bevara sin skönhet) och Gilles de Rais till vampyrfloran i antika kulturer och moderna primitiva samhällen. Kristendomens skräck för och utnyttjande av vampyrtron får också sitt, och till slut tar Masters också upp "vampyren i litteraturen" och "vampyren som underhållning" och rundar av med en översikt över dagens vampyrer, syramördaren Haigh och andra gallingar — för ett tag sedan gick det ju en notis genom världspressen om en tok i Hamburg, som drack människoblod, sov i en kista och lät titulera sig greve Dracula.

Också amerikanske litteraturprofessor Leonard Wolfs **A Dream of Dracula** (Little, Brown, \$ 8: 95) ger god läsning om Dracula & Co, och de båda böckerna kompletterar varandra väl och kan tryggt köpas bå-

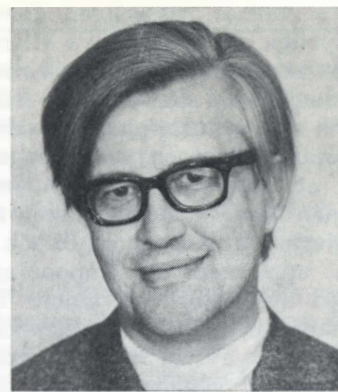
da, eftersom Masters främst tar upp vampyren i folktron, medan Wolf mest koncentrerar sig på litterära vampyrer — Dracula är bara en bi-figur hos Masters, men ett samlande centrum hos Wolf. Men Wolf är ingalunda bara litteratur han heller — sista kapitlet redovisar ett samtal med en livs levande vampyr i San Francisco, som suger blod för att få en kick, och som har massor av vänner som vill bli sugna, eftersom det ger dem sexuell tillfredsställelse. Så det verkar som om den snedvridna ungdomskultur som redan har återupplivat djävulsdyrkan och ritualmord (Manson) också är på god väg att återuppväcka Dracula.

Litet folkloristik och en del historia här också, men inte så mycket att de båda böckerna täcker varann.

Varefter broder varulven får sitt i Marika Kriss' **Werewolves, Shape-shifters and Skinwalkers** (Sherbourne Press, \$ 2: 20), som har den märkliga nackdelen att författarinnan själv tycks tro på både varulvar och andra hamnbytare — boken avslutas med ett par försvarskapitel för dessa våra förtalade bröder: "Är varulvarna onda?" (nej då) och "Kan varulvarna tämjas?" (jodå, och de kan till och med göra nytta, som hos navajoinianerna).

Men om man bara aktar sig för att låta författarinnans förväxling av tro och vetande löpa iväg med en, finner man här en mycket kunskapsrik genomgång av varulvstron genom tiderna i skilda tider och kulturer — inte minst redovisningarna av varulvsmotsvarigheter i olika ickekristna kulturer är högst intressanta. Goda redovisningar också för hur man bokstavligen talat **went nature** och blev varnågonting i olika kulturer, och som vanligt i sådana här sammanhang ganska bitsk mot kristendomen — man får en känsla av att miss Kriss anser att om bara inte kristendomen kommit och gjort sig bred, så skulle vi ha varit glada och lyckliga varulvar, varkatter och varhundar allihop. Inte minst här i Norden, med våra gamla fina bär-särkstraditioner.

Lewis Spence var en skotsk folkloristiker från seklets tidigare hälft, som hann göra sig ett aktat namn som "normal" forskare innan han så småningom började halka in på Atlantis och andra äventyrligheter och framför allt började bygga sina böcker på teorin om den "intuitiva"

Den bokglade storläsaren
Roland Adlerberth

kunskapens betydelse och talade om hur "inspirationen måste bli grundvalen för framtidens arkeologi". Han slutade långt ute i allehanda märkligheter, tex **Will Europe Follow Atlantis** från 1942, där han hävdade att Gud dränkte atlantiderna för deras synders skull och var starkt betänkt på att låta oss gå samma väg.

Denne märkliga Spence har nu fått ett par klassiker utgivna i nyutgåvor, och i både England och Amerika samtidigt, hos Aquarian Press i England och Samuel Weiser i USA. Nämligen dels den något så när lugna **The Mysteries of Britain** (Aquarian £ 1: 75; Weiser \$ 6: 50) från 1928, och dels en exponent för hans senare och tämligen långtgående atlantisteorier, **The Occult Sciences in Atlantis** (Aquarian £ 1: 75; Weiser \$ 5:—).

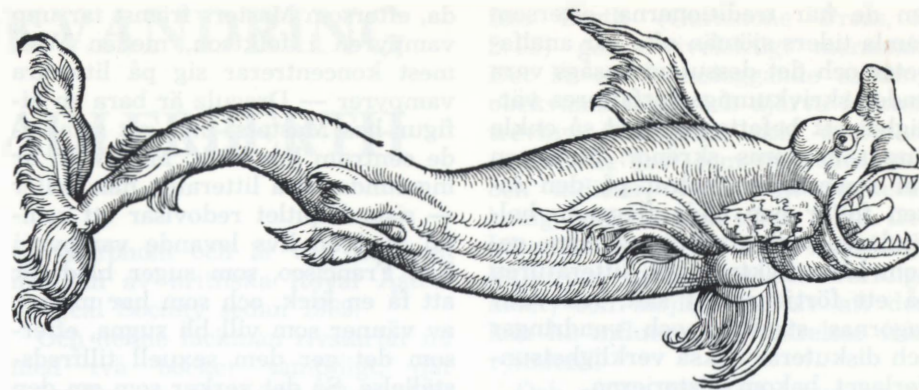
Den förstnämnda är en tjock och på myter, folklore och gamla märkliga dokument byggd bevisföring för att druidismen, keltarnas gamla religion, från början var en ytterst intellektuell kult med egna mysterier, troligen nordvästafrikansk från början och med starka bindningar till det gamla Egypten. Den var särskilt väl utvecklad på de brittiska öarna, som rentav var helig mark för den, och levde kvar där mycket länge (skuggan av Margaret Murrays **Häxornas gud** skymtar i bakgrunden). Den var ett slags döds-kult med en väl utvecklad filosofi och starka ockulta inslag, och sagan om Gral har enligt Spence djupa rötter i denna kult. En intressant bok, med åtskilligt tänkvärt i kapitlen, om den druidiska mystiken och dess högre filosofi; djärva teorier, men ett märkligt forskningsverk.

Däremot flyter boken om de ockulta vetenskaperna i Atlantis långt ute på inspirationens gungfly.

Spence varnar visserligen för de äventyrliga och spekulativa atlantisböcker som ges ut på lösa boliner. Men denna bok, som tar både Atlantis' och den ockulta magins existens som självklara, och sedan leder i bevis att den senare härstammar från den förra, svävar skäligen fritt i teorierna, trots Spences försök att stötta upp med ett imponerande uppbåd av myter och annat. Till sammans ger de båda böckerna dock en god bild av en djärv forskare, som förvisso vågade gå sina egna vägar — och är avsevärt mer fantasieggande än många av de moderna författare som surfar fram på den ockulta vägen.

Och W. Scott-Elliots **The Story of Atlantis and The Lost Lemuria** (Theosophical Publ. House, £ 1: 50) — ursprungligen två böcker från 1896 resp. 1904 — ger den tidig-teosofiska synen på världens historia, i madame Blavatskys efterföljd och anda. En rätt säregen syn. Med hjälp av sex kartor, undfångna ur ockulta källor, och upplysningar erhållna genom "astral klärvoajans" berättar Scott-Elliott mänsklighetens historia alltifrån den första rotrasen, osynliga äggformade varelser som levde och hade sig på en polarkontinent, och fram till vår nuvarande femte dito (de skall bli sju). Lemurerna, 3—5 meter långa bjässar med tre ögon och fötter som fungerade lika bra framåt som bakåt, står för den tredje rotrasen och atlantiderna för den fjärde, den som vi femmor härstammar från. Scott-Elliott koncentrerar sig på trean och fyran, och även om han med sin inriktning på "ockulta bevis" och mycket litet annat snabbt avlägsnar sig från all seriös verklighet, har boken ändå sitt intresse i dessa mystikstuderande dagar — eftersom den nog lär vara den klaraste och lättbegripligaste framställningen av den tidiga teosofins egenartade världshistoria, där de märkligaste förfäder lever ett i allo intresseväckande liv.

Över till ren och vettig vetenskap med Freiburgprofessorn Hans Bender, en forskare med en lång och aktad karriär bakom sig som parapsykolog och en av de vetenskapsmän som gjort mest för att göra parapsykologin "rumsren" i Europa — här i Sverige kan visserligen ansvariga vetenskapsmän och journalister fortfarande avfärda den som ren övertro, men vi är nu en gång tyvärr ett u-land i sådana sammanhang. Denne utmärkte Bender har nu kommit med en samling uppsatser i parapsykologiska ämnen, **Ver-**

borgene Wirklichkeit (Walter-Verlag), och den boken rekommenderas envar som är intresserad av lugn och sansad forskning ute på gränsmarkerna.

Bender inleder med en analys av människors inställning till parapsykologin, lugn och klarläggande, som redan den är värd en hel del. Och fortsätter sedan med artiklar om telepati och klärvoajans, framtidssyner, en strikt vetenskaplig utvärdering (positiv) av de jürgensonska rösterna från rymden, den helige Januarius blodunder i San Gennaro i Neapel och andra religiösa mirakel, drömmar, Jung och parapsykologin och en hel del annat. För att avslutningsvis ta upp sådana gränsfenomen som ufo-skådandets psykologi och astrologi & övertro. Ibland litet tungt tysk i sin replikföreläsning, men med en rik fond av vetande och en strikt vetenskaplig inställning, som gör att man tryggt litar på alla fakta som förs fram. En intressant redovisning för tendenser och problemställningar inom den moderna parapsykologin, vetenskapligt klar och helt inriktad på att forska fram sanningen.

Amerikanska omtrycksförlaget Dover Books har nämnts här tidigare, och fortsätter idogt det goda verket att ge ut förtjänta klassiker också på vårt område. Så till exempel är bilden till denna krönika tagen ur **Curious Woodcuts of Fanciful and real Beasts** (Dover, \$ 3: —), en volym i stort format som efter en kort historisk inledning redovisar 190 träsnitt ur Konrad Gesners berömda **Historia Animalium** från 1500-talet. Dürers berömda noshörning, ritad efter hörsågen i Tyskland medan modellen strosade omkring i en kunglig djurpark i Spanien, finns naturligtvis med — endast det bästa i illustrationsväg var gott nog för den sparsmakade Gessner — och har sällskap med ett

myller av andra märkliga djur, där de reellt existerande ofta kan se ännu konstigare ut än de rena fabeldjuren. En helt fascinerande bilderbok, som rekommenderas till det bästa.

Danska Skandinavisk UFO-information har gjort sig väl förtjänt av de nordiska tefatsvännernas tacksamhet genom att ge ut en dansk upplaga av **Science and the UFOs, UFO og videnskaben** (Strubes i kommission). Det är protokollet från en viktig och intressant UFO-debatt på ett högt plan, nämligen tredagarsdebatten 1969 i National Amateur Astronomers egid, med Harder, Hynek, McDonald, Saunders och Sprinkle i debattpanelen. En debatt som visserligen inte kom med några epokgörande nyheter, men som genom sin sobra men ändå positiva ton gav klart besked om att också forskare och vetenskapsmän mycket väl kan vara positivt inställda till UFO-fenomenen. Diskussionen förs hela tiden på ett sansat vetenskapligt plan, och tar ändå upp långa rader av intressanta UFO-data, samtidigt som den är helt fri från svärmeandarnas ylanden i utkanterna — vilket gör den till en bra startbok för den som är intresserad av fenomenet och vill ha en hygglig genomgång som hela tiden håller sig inom de vetenskapliga ramarerna, men vill slippa frälsningsläror och andra ockulta UFO-aspekter.

Slutligen har de Atlantisböcker från Thaning & Appel som jag saknade när jag skrev specialkrönikan om serien kommit mig till handa nu, och redovisas härmed. Leo Talamontis **Rejse til bevidsthedens grænse** och **Tankespejlet** avslöjade sig som identiska med den berghska **Mystikens värld**, och är alltså en bred genomgång av det mesta och djärvaste inom parapsykologin, rätt svårtrodd här och var, men mycket

spännande. En väldig italiensk lunta som danskarna helt enkelt klöv ungefär på mitten, medan Berghs gav ut den i ett band.

Jacques Sadouls **Stjernehimlens gåder** inleds med att den skeptiske Sadoul gör experimentet att låta tolv olika astrologer ställa horoskop på samma person. Det ger intressanta resultat, och det allra intressantaste var nog att Sadoul på kuppen gav sig till att skriva den här boken, eftersom han fann att det i varje fall "låg något i det". För här har ni astrologins historia från sumererna och framåt, och argumenten för och emot den, allt redovisat av en välvilligt inställd men ingalunda kritiklöst troende forskare.

Om **I Ching** är att förmåla att denna danska tvåbandsupplaga utgår från Richard Wilhelms tyska utgåva och att översättningen är smidig och fin och verkar riktigt kinesisk. Robert de Ropps **Mesterspillet** studerar och söker definiera psyket och dess vägar och redovisar metoder att disciplinera och höja det egna jaget till oanade höjder. Och också Charles M. Fairs **Det døende Selv** analyserar energiskt vårt psyke och vår natur och försöker därtill tolka deras utveckling genom tiderna — han går in åtskilligt på både religionen och historien — men är mindre intresserad av det egna jagets möjligheter att nå toppnivåer än av våra möjligheter att överleva som släkte, genom att i stället försöka få ordning på de här egna jagen och deras bristfälligheter. En vacker och beundransvärd tanke.

Serien fortsätter och kommer att redovisas här kontinuerligt.

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder

NY KATALOG 1975

med nya titlar från USA och England.

Order: tel. 08/10 69 15

Affär i Strindbergs Blå Tornet
Tegnérsgatan 43 A, Stockholm.

Meditation, yoga, astrologi, massage, akupunktur, makrobiotik, flygande tefat, skivor, affischer, rökelse.

Nu bättre och snabbare leveranser.

VATTUMANNEN
Box 45096
104 30 Stockholm

REINKARNATIONS-MINNEN

"Vi är kosmiska resenärer: världsalldet är vårt hem", säger Denis Lindbohm. Läs hans fascinerande bok om sina minnen av flera föregående liv!

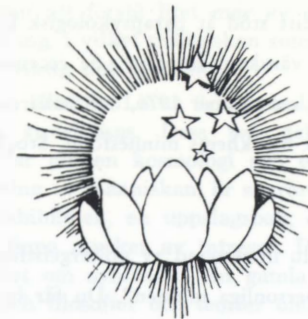
JAGETS ELD 13:50 + moms o porto

Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen
Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

Välkommen till Näckrosen, Göteborg, bokhandeln som kan hjälpa Dig på Vägen med böcker från Kina, USA, Japan, England, Indien m m om: zen, yoga, lyrik, buddism, naturmedicin, politik, makrobiotik, surrealism, astrologi — nya och begagnade böcker.

Du kan även beställa genom postorder.

NÄCKROSEN
Haga Nygata 21
413 01 Göteborg - Tel. 031-13 60 85

Är du intresserad av ASTROLOGI?

Gör förbluffande upptäckter med Bolito Astrologi Kalender och lär dig hur astrologiska förutsägelser kan göras. Du kan ställa prognoser för dig själv och andra. Insänd kr 25: —, så kommer den direkt i brevlådan. Ingen extra avgift.

Bruksanvisning medföljer.

BOLITO
Fågelsångsgatan 27, 252 20 Helsingborg
Postgiro 41 17 32 — 1

Kontakt

24-årig flicka önskar komma i kontakt med trevlig och harmonisk man, ålder och utseende har ingen betydelse. Mina intressen är okultism, natur, musik och allt som ger tillvaron djupare mening.

Svar till "Tvilling", Sökaren f v b.

★

Superintellektuell teckentyderska med superintressen som: kärlek, sanning, rättvisa, sökes av 31-årig konstnär

Svar till "DC", Sökaren f v b.

★

Kan du bemöta en ung, gift kvinnas komplexfyllda och konfliktladdade religiösa föreställningsvärld? Jag törstar i svaghet efter befrielse och liv, och söker ett andligt stöd och hjälp hos en erfaren, psykologiskt och kristet inriktad människa. Din tro bör dock inte vara inskränkt och intolerant, utan ha en vidsynt och djupgående inställning till Gud, människor och livet.

Svar till "Själens dunkla natt", Sökaren f v b.

★

21 års kille, 180 cm lång, bosatt i Malmö, söker dej, en flicka som liksom jag är optimistisk och positivt lagd till naturen. Vi båda söker livets höga sanningar och är intresserade av det undermedvetnas yttringar här på detta plan. Vidare att ett litet statusbehov finns hos mig, och att jag tycker om sköna hemmakvällar med något gott att äta och dricka. Lika mycket som roliga danskvällar. Svara gärna med foto för då blir det garanterat svar. Men svara nu!

Svar till "Optimisten", Sökaren f v b.

★

29-årig flicka önskar kontakt med en glad djuping med spontanitet och fantasi, som funnit att nyckeln till självförverkligande och frihet från begränsningar ligger i givandet. Störst av allt är kärleken.

Svar till "Humor och värme, Stockholm", Sökaren f v b.

★

Flicka, 29 år/156 cm med mjukhet, värme och lite barnasinne, söker kontakt med enkel liten pojke, 25—40 år, för gemenskap, kamratskap. Intr. av hälsokost, lite astrologi, religion, mest kristen livssyn.

Svar till "Mjukhet och värme", Sökaren f v b.

★

32-årig ensam man med vegetarisk livsföring och andliga intressen hoppas på brev från kvinnlig sökare med humor och livsglädje.

Svar till "Växelvekan", Sökaren f v b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2: — i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7: —. Moms. inräknad.

Läst och klippt

I Fredsmisionären nr 4—5, 1974, tar Karl-Axel Elmquist i en ledare upp behovet av en världsplanering för att uppnå verklig fred och rättvisa levnadsförhållanden för alla människor.

"Övernationella organ med regeringsliknande befogenheter är nödvändiga, om våra resurser optimalt skall ägnas åt rättvisa som ekonomiskt mål", skriver Karl-Axel Elmquist, som betecknar nationalismen som västerlandets största synd.

"Att överlämna den högsta politiska makten till nationella regeringar är i längden detsamma som växande orättvisor. Distansen från gamla tiders svenska småfurstar till dagens nationella regering är inte längre än att man med fördel kan tänka sig samma utveckling på det internationella planet — från småriken till världshushållning."

Naturligtvis är det nödvändigt med en välfärdsregering för hela världen. Men hur skall en rättvis sådan kunna komma till stånd, när demokrati är undantag mer än regel? Elmquist är naturligtvis medveten om de till synes små utsikterna för ett världsstyre för närvarande.

"Dessa övernationella ordningar verkar nu utopiska", skriver han, men "just därför finns anledning att ägna dem eftertanke och opinionsbildning. Den olycksaliga 'nationella suveräniteten', som i avgörande beslut tex förlamar FN och andra internationella organ, måste utmanas."

LILLA FILOSOFIRUTAN

"Om du inte får den du älskar, får du älska den du får."

Klotter i tunnelbanan

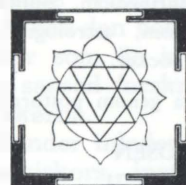
De där orden på en pelare var kanske avsedda som ett skämt, en enkel lustighet, med plats för skratt, skadeglatt eller resignerat, eller kanske mjukt och varmt. Du fick inte Elisabeth, den blonda med svanhalsen, men du fick Amanda, den knubbiga med potatisnäsan. Och du får älska henne! Det är ditt privilegium — att uppleva hennes skönhet. "Bei mir bist du immer schön."

Vi älskar inte en människa för att hon är vacker, utan hon är vacker för att vi älskar henne.

Ge ditt stöd åt parapsykologisk forskning! Gör det genom att köpa Birgit Langes "En vänskaps historia". Se recensioner i Journal of the Society for Psychical Research december 1974, och Sökaren nr 1, 1975. Sätt in 25: — på postg 70 09 10 — 3, John Björkhems minnesfond, Stockholm.

★

Är du intresserad av poltergeistfenomen? Läs då Maud von Steyerns "Fallet Karin — personliga minnen". Du får boken genom att sätta in 10: — på postgirokonto 35 17 57 — 0, Sällskapet för parapsykologisk forskning, Stockholm.

MEDITATION YOGA SEMESTERKURSER

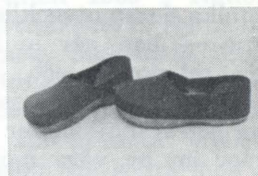
Program skickas.

SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA

Håå, 340 13 Hamneda - Tel. 0372-550 63

Kalsø earth shoe

En sko inte bara för dina fötter utan för hela din kropp.

Äntligen får vi vår första leverans av Kalsø earth shoe till Sverige.

Varje vän av yoga och meditation känner värdet av en rak hållning. Kalsø earth shoe hjälper oss finna denna hållning.

Den danska yogalärarinnan Anne Kalsø har tillsammans med läkare under 17 års tid utvecklat denna sko. Principen är mycket enkel. I Kalsø-skon får kroppen inta en naturlig ställning. Hela kroppen tränas, när vi går i Kalsø earth shoe. Din kropp får en möjlighet att bygga upp en styrka under din dagliga gång. Anne Kalsø har gjort skon, baserad på följande fakta: När vi går barfota på någorlunda mjukt underlag, kommer hälen att sjunka ned djupare än resten av foten. Genom Kalsø earth shoe patenterade konstruktion får foten möjlighet att röra sig på detta sätt även när vi går på asfalt.

Kalsø earth shoe är vald till årets (1974) sko i USA.

Kom gärna in till våra butiker eller skriv så skall vi förklara "jordskons" historia för dej.

Vi säljer endast Kalsø earth shoe.

2:a Långgatan 13, Göteborg

Svarthäcksgatan 22, Uppsala

Drottninggatan 102, Stockholm

Kalsøkollektivet

BREV

Apropå Karl Christiansens artikel "De heligas hälsa" i Sökaren nr 1 vill jag göra en liten kommentar, eftersom jag tycker det är felaktigt att nämna Sri Ramakrishna och Swami Vivekananda i en artikel som ironiserar över yogiers oväntade eller tidiga död som kontrast till de indiska folklegenderna om flera hundra år gamla yogier.

I hinduismen, vilken som bekant består av många sekter och åskådningar, är det delade meningar om yogiers och andra människors levnadstid. Många som accepterar idén om yugas (världsåldrar) menar att i den första yuga, nämligen satya-yuga, levde människorna i hundratal år, men efterhand som världen gick in i följande yugas, trete, dwapara, blev levnadstiden kortare, och nu, när vi befinner oss i kali-yuga, är det inte längre sannolikt att folk blir hundratal år gamla.

Härom säger Sri Ramakrishna: "Levande varelser är kortlivade och deras liv beror på födan i kali-yuga". Beträffande att det skulle gå på annat sätt för yogier, om de uppnådde samadhi och att de den vägen skulle kunna få ny livsenergi, så menar Sri Ramakrishna tvärtom: endast avataren (inkarnationen) eller de som har särskilda uppgifter lever vidare efter samadhi. "Kroppen kan inte fortsätta i kali-yuga om ett sådant tillstånd förblir under en längre tid." I hatha-yoga-pradipika ges anvisningar om hur man besegrar sjukdom och död, men även till att träna upp dessa anmärkningsvärda gåvor är livet i kali-yuga för kort enligt Ramakrishna, vilken själv hade praktiserat hatha-yoga men sedan förkastat det, eftersom det endast berörde kroppen och inte Gudstillbedjan. Vad som gäller Ramakrishna, gäller också Swami Vivekananda; de två var ett.

Claus Oreskov

Ett par gånger har i Sökaren, nu senast i nr 2/75, förekommit omnämnanden av H. P. Blavatsky och hennes största verk, Den Hemliga Läran, som inte får stå oemotsagda. Det är helt naturligt, att en så pass ovanlig människa som Blavatsky är svår att få en korrekt bild av, såvida man inte gör sig mödan att verkligen med tålmod ta del av hennes livs historia och verkligen lyssna till henne.

Hon uppmanar sina läsare att inte betrakta henne som något slags auktoritet utan helt och hållet förlita sig på den egna förmågan att förstå, som ständigt växer och vidgas genom självkänedom och studier. Därför är det inte rätt av Roland Adlerberth att framställa teosofin som en troslära, ty det krävs ingen tro för att studera vissa framställningar av filosofi, religion och vetenskap, utan

en nyfikenhet, ett öppet sinne och en längtan att förstå litet mer av det sammanhang, i vilket människan som en liten men viktig del är insatt.

Den Hemliga Läran är inte en bok som skall sträckläsas. Dess två delar, som handlar om en kosmologi och en framställning av människan, är snarare ett referensbibliotek, en uppslagsbok, där man kan finna mycket av intresse. Där finns mycket om symbolik, om gamla religioner och filosofier och teorier om världen och dess uppkomst. Allt detta är föga lättillgängligt och föga systematiskt uppställt, det medger varje teosof, och är därför krävande att studera. Dessutom innehåller detta verk hundratal hänvisningar till andra verk i den östliga såväl som den västerländska kulturtraditionen, och eftersom det skrevs i slutet av förra århundradet, finns där också ett temperamentsfullt ställningstagande mot den tidens materialistiska vetenskap med dess mekanistiska syn på världen och människan, tyvärr ännu helt "ovetenskapligt" omhuldad av många människor, fastän vetenskapen själv lämnat den. Framför allt går författarinnan liksom Aldous Huxley i sin "Den oförgängliga filosofin" till källor som ligger utanför den traditionella religionshistoriens och filosofins domäner.

Roland Adlerberth är en av våra främsta och skickligaste översättare och nu senast har jag med största nöje tagit del av hans översättning av den engelske biologen Lyall Watsons bok Supernature, på svenska En större verklighet. I den finns mycket som tidigare sagts inom teosofin och alltså bekräftar eller åtminstone knyter an till många intressanta hypoteser. Kanske skall man försöka förstå, att inte alla ger sig tid och har intresse av att verkligen tränga in i ett sådant verk som Den Hemliga Läran. Att den fortfarande utkommer i nya upplagor efter 100 år, att den kommer ut på olika språk, att den blir föremål för avhandlingar, är inte det ett tecken på att den fortfarande är ett dynamiskt verk, där man genom att studera den på det sätt som anbefalles — parallellt med inre arbete i riktning mot större självförståelse och djupare engagemang för den egna närmre och vidare omgivningen — kan få inspiration och hjälp. Bakom symbolismen och de beslöjade referenserna finns en oerhörd verklighet, som vi knappast kan göra oss en föreställning om. Ty ord förblir ord, och våra ordbilder hämtas ur våra sinnesförnimmelers av tid och rum starkt begränsade "snitt" av en mycket större och rikare verklighet. En djupare förståelse sammanhänger med vår egen förmåga att vidga vårt medvetande. Den andliga världsbild som framtonas i Den Hemliga Läran är inte den yttersta sanning-

en, ty ord kan ju som sagt aldrig bli annat än bilder, men dessa kan inspirera oss och leda oss mot en levande punkt inom oss själva, som när den kontaktas "gör allting nytt".

Som ett tecken på teosofins dynamiska kraft skall slutligen påpekas, att alltsedan den moderna teosofins framträdande för 100 år sedan har en stor mängd litteratur på framför allt engelska utkommit och utkommer i väst såväl som i öst. Detta är väl om något ett vittnesbörd om bredden och djupet i denna livsuppfattning, som inte är en tro utan något som engagerar hela människan, hennes känslor och hennes mentala och framför allt intuitiva sidor.

Barbro Melander

A. Information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil".

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys MWO-kroppsennergialstrare m m Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl a varje bilförare — enl statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålände

LAPIS LINGUA

den mexikanska,

tjusigt turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister — kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

BOKRECENSIONER

HÄLSA OCH LIVSKVALITET

Som en "idéskrift och vägledare" presenteras *Hälsa och livskvalitet* (Larsons förlag, ca 43:—) utgiven i samarbete med Svenska frisksportförbundet och väl i första hand avsedd för dess studiecirklar. Boken har redigerats av förbundets ordförande Kjell E. Johanson — byrådirektör vid Socialstyrelsens nämnd för hälsouppllysning — och är, som man kan vänta sig, saklig, instruktiv och full av "nyttigheter". Kanske skall någon ungdomlig hälsoentusiast finna den i vissa stycken något "torr".

Den första uppsatsen, skriven av Kjell Johanson själv, behandlar hälso- och miljöfrågorna ur det stora helhetsperspektivet. Det har ju påpekats många gånger förr men behöver ständigt upprepas, detta att man konsekvent måste anlägga en helhetssyn på hälso problemen. Allt för många fixerar sig allttjämt vid "en eller annan detalj eller koncentrerar uppmärksamheten till ett enda problemområde". Ingen kan — som Kjell så riktigt framhåller — effektivt bekämpa miljöförstörelsen "med en cigarrett i munnen". Och det är givetvis på samma sätt ganska ologiskt att propagera för sund föda utan att själv rätta till sina dåliga kostvanor. — Kjell är socionom och rör sig som fisken i vattnet bland låginkomstutredningar, levnadsnivåkomponenter och konsumtionssamhällets "motivationer". Inget fel i detta, bara inte diskussionen förs över huvudet på de unga frisksportare på gräsrotsnivå, för vilka boken i första hand är avsedd.

Till helhetssynen på hälsa vill jag även räkna de "andliga" eller "psykiska" aspekterna. ("En sund själ i en sund kropp!") Till att omfatta även denna sida av hälso problemen har man dock inte velat vidga perspektivet. Naturligtvis är bokens hela innehåll genomlyst av en hög ideell livsinställning, men man saknar bland uppsatserna någon som mera direkt berör själens hälsa.

Bland bidragen väljer vi att stanna något vid Margaretha Löf-Johansons tre kapitel om mat och dryck och snask. Även Margaretha hör hemma på Socialstyrelsen och inom Frisksportförbundet. Hon är en skicklig hushållslärare, väl beläst i den moderna näringsfysiologin. Några närgångna detaljstudier av våra näringsvanor kan ju knappast rymmas inom ramen för denna handledning. Det blir snarare en översikt över de hälsorisker vi

i vårt industrialiserade samhälle ständigt löper genom vår mer eller mindre förgiftade och avvitaliserade kost. Som i alla moderna näringsböcker varnas man för en överdriven fett- och sockerkonsumtion med hjärt- och kärlsjukdomar som följd. Det mesta som Margaretha säger kan man utan vidare hålla med om. Ett och annat vill man opponera sig emot, som tex när hon menar, att "näringsmässigt är det ingen skillnad mellan osötat vitt bröd och fullkornsbröd". Hon är medveten om att viktiga vitaminer och mineralämnen avlägsnats vid förmalningen men anser att detta kompenseras genom mjölets "berikning" med järn och vitaminer. Det är dock ett känt faktum, Margaretha, att det är många fler näringsdetaljer som tas bort än som sätts till! Det är, som en amerikansk näringsexpert uttryckte det, "en sällsam matematik att ta bort 16 och lägga till 2 och sedan kalla detta för 'berikning'!" Detta gäller än i dag, även om "det tillsatta" nu är mera än 2.

Författarinnan kritiserar hälsokosthandeln för att den satsar så mycket på allsköns piller och preparat. Det är en kritik som man gärna vill instämma i. Gamle kämpen Are Waerland — han som en gång skapade jordmånen för den spirande hälsohandeln — skulle nog bli ganska ledsen i ansiktet om han kunde överblicka det nuvarande sortimentet!

Ett särskilt avsnitt ägnar Margaretha åt den vegetariska livsföringen. Kort och summariskt. Som vegetarian gläds man ju åt hennes positiva och välvilliga inställning. Men som lärobok i vegetarism är det alltför knapphändigt. En utförlig litteraturförteckning över moderna vegetariska kostböcker (det finns många sådana numera) hade varit en "berikning".

Som "trista följder" av tidens allmänna hälsokostintresse betecknar hon — och även här håller man fullt och fast med henne — den långa rad av köttimitationer som lanserats. Ur soyabönan extraheras det proteinrika innehållet som spinnes till trådar och vävs till köttliknande konsistens, vars håligheter fylls med olika smakämnen. På så vis tillverkas vegetabilisk biff, korv, bacon, broiler etc. Dyr och konstgjord mat! "En målsättning är att komma ifrån kötttraditionen. Det är inte bara fråga om att avstå utan också om att bygga upp något nytt med egenvärde."

Sant och klokt är också det hon säger

om det bedrövliga snaskätandet. Det är inte bara den starka sockerkoncentrationen som är så skadlig. "Godiset" innehåller diverse andra otjänliga eller rent av giftiga ingredienser, framför allt de kemiska färgämnena. Man får veta, att vissa färgämnen kommer att "förbjudas inom en snar framtid". "Livsmedelsverket har ansett en övergångstid för industrin vara rimlig." I sanning en kuriös eftergift!

I en kort uppsats om våra drycker framhålls läskedryckerna och drinkarna som direkt olämpliga. "Saft" är inte heller någon bra dryck, juice är att föredra. Samt rent vatten. Försiktigtvis nämns inte ett ord om våra kära folkdrycker kaffe, te och choklad!

Om bokens övriga innehåll skall jag fatta mig kort. Där finns knappast något kontroversiellt som kunde tarva ett bemötande. Nils Östby, även han anknuten till Socialstyrelsen och Frisksportförbundet (har våra duktiga frisksportare infiltrerat hela socialstyret?) skriver utförligt och kunnigt om motionens betydelse för hälsan, ofta refererande till den kände rörelsepedagogen Ernst Idla. Ett allsidigt gymnastikprogram med instruktiva teckningar hör väl till det som tilltänkta unga läsare lättast absorberar och får praktisk nytta av.

Den kände antinikotindocenten Gösta Tibblin bidrar med en uppsats om tobaken som hälsorisk och miljöhot, och Kjell Johanson fullföljer med en artikel om narkotika. Det är också han som avslutar den innehållsrika boken med en utförlig studieplan för diskussionscirklar kring hälso- och miljöfrågor, praktiskt uppdelad i sju "sammankomster".

Nils Kalén

INDISKA MATRECEPT

Vad vet man i allmänhet om indisk kost utom att den troligen är vegetarisk och huvudsakligen består av starkt kryddat ris?

Vid en vegetarisk världskongress i Tyskland för en del år sedan hade man, för att hedra en stor kontingent indier som mött upp, tillrett indisk mat. Denna var emellertid så starkt kryddad att den var närmast oätbar för en västerlänning. Men vid världskongressen i Ronneby 1973 hade indierna medfört egen kock, som lagade flera utsökta rätter av egna med-

förda ingredienser. Maten var egentligen avsedd för kockens landsmän men hade en strykande åtgång bland övriga deltagare, så att portionerna dagligen måste utökas. Detta säger något om indisk mat när den är som bäst.

Nu har emellertid för första gången i Sverige utkommit en indisk kokbok med utförlig beskrivning över kosten från olika delar av detta stora land. Den heter *Indisk vegetarisk kokbok* (Larsons förlag) och är en översättning från originalupplagan, utkommen i London 1973. Översättning och bearbetning är gjord av Ingrid Nyborg-Fjellander, mångårig vegetarian och med indiska anförvanter.

Matintresserade bör ha glädje av att läsa den och prova dessa nya och spännande matrecept. Men eftersom det indiska köket har så mycket mer att tillgå ifråga om olika kryddor, frukter och vegetabiliska produkter än vi har, är det troligt att endast de mycket matintresserade ger sig i kast med en del av recepten, kanske främst på grund av det komplicerade förfarandet, men även på grund av svårighet att anskaffa ingredienserna. Däremot finns många recept som är tämligen enkla och går bra att tillaga med de resurser vi har. Fru Nyborg-Fjellander har förförsett boken med råd och anvisningar, dels på var ingredienserna går att anskaffa, dels på lämpliga ersättningsprodukter.

Kryddorna i det indiska köket är ett kapitel för sig och så har de även behandlats. Vi har en hel del att lära härvidlag. Det är lång erfarenhet som ligger till grund för detta sätt att anrätta födan och säkert är det inte endast en fråga om att maten skall passa gommen. Flera av kryddorna är rena läkeörter och det är lätt att förstå vilken betydelse de haft — och fortfarande har — i ett klimat som det indiska, med de ofta bristfälliga hygieniska förhållande som även nu på sina håll råder.

Synar man recepten ur näringsfysiologisk synpunkt, förefaller kosten vara väl sammansatt och näringsvärdet tillfredsställande. Proteinbehovet tillgodoses genom olika slag av arter, bönor, linser, nötter, mjölkprodukter och fullkornsmjöl. Vidare användes rikligt med grönsaker, rötter, bladgrönt, lök, chili, olja och naturligtvis frukter.

Recepten förefaller nog längre och mera komplicerade än de verkligen är, beroende på den långa raden av kryddor och örter som ingår, men de är knappast mer svårarbetade än de som förekommer i vegetariska kokböcker hos oss, de är bara annorlunda.

Hälsorörelsens folk, som säkert läser en bok som denna med stort intresse, kommer troligen att anse maten i många fall vara alltför bearbetad och långvarigt värmebehandlad och att insla-

get av obehandlad föda är otillfredsställande. Nu är ju emellertid en kokbok, vare sig den kommer från öst eller väst, inte något kostprogram utan avsedd att ge uppslag och anvisningar.

Detta sista gäller i all synnerhet *Indisk Vegetarisk Kokbok* med sina nya, främmande och intressanta inslag där kostens uppbyggnad talar om god erfarenhet om födans betydelse för hälsa och välbefinnande. Den borde kunna ge västerländsk kost, särskilt den vegetariska, flera nya tillskott och lärdomar och särskilt då vad det gäller kryddor, örter och fröns användning; dessutom är boken intressant som läsning.

Theresia Ek

GRAFOLOGI FÖR ALLA

Att det i Sverige kommer ut ett originalarbete om grafologi hör till sällsyntheterna, och det är därför med stor tillfredsställelse man konstaterar att *Bruno Strandberg* — välkänd i grafologiska sammanhang både från pressen och i televisionen — nu sammanfattat sina erfarenheter i en bok med titeln *Vad avslöjar handstilen? Grafologi — en väg till människokännedom* (ICA, 19: 50). Det är inte bara en utmärkt nybörjarsbok, utan författaren har åtskilligt att komma med av värde även för den som redan är orienterad i grafologins grunder. Jag har särskilt fäst mig vid hans överskådliga, fint differentierade tabeller, som betydligt underlättar den ofta besvärliga "inringningen" av de olika skriftvariablernas betydelse. Bildmaterialet är generöst tilltaget och synnerligen väl utvalt; jag har faktiskt inte sett någon lika välillustrerad grafologibok av detta omfång.

Med rätta anser Strandberg att grafologen vid sin människobedomning kan ha stor nytta av en typlära eller ett psykologiskt system av något slag. För egen del har han valt att orientera sig efter en moderniserad form av den klassiska temperamentläran, och om någon av våra akademiska psykologer skulle rynka på näsan åt detta, så vill jag gärna påminna om att denna lära byggdes in i ett modernt biologiskt uppfattningsschema redan av den franske filosofen Alfred Fouillé (här om Alf Nyman i sin bok "Nya vägar inom psykologien") och i våra dagar har aktualiserats av den engelske psykologen Jeffrey Gray.

Liksom Leopold Szondi och Max Lüscher visat att de av dem lanserade testen gäller oberoende av ras och geografisk tillhörighet, så demonstrerar Strandberg med övertygande exempel att den kinesiska skriften, som han är väl förtrogen med, kan tolkas efter samma grafologiska principer som gäller för vår västerländska handstil. Det är ett icke oviktigt stöd för uppfattningen att det

finns något "allmänmänskligt", att vi människor i grunden är lika.

Strandbergs bok bärs upp av ett lågmält humanistiskt patos. Människans uppgift ser han i att befria sig från det kollektivas järngrepp och utveckla sin individualitet, och i denna strävan kan grafologin vara till god hjälp. Först när man funnit sin egen identitet är man mogen för sann gemenskap: då "kan även nationerna finna varandra i hänsyn och respekt med människovärdet som grund".

Gustaf Lundgren

OM FORNTIDA VETENSKAP

Den snabba utvecklingen under de senaste hundra åren föranleder oss lätt att tro att vår tid i alla avseenden är unik. Vi står på utvecklingens topp och även om många ser dystert på framtiden i de internationella krisernas och miljöförstörelsens tidevarv, är de flesta optimister. Det får också till följd att man ser ner på det som varit. Vår tids människa har kallats historielös — det förgångna är inte intressant för henne, det står på en lägre utvecklingsnivå.

Men "människan är civiliserad bara när hon minns sin gårdag och drömmer om morgondagen". Citatet är hämtat ur *Vi var inte först* av Andrew Tomas (Nybloms, ca 44:— inkl moms) och det är en bok som eftertryckligt vill demonstrera hur fantastisk vår gårdag var. Författaren ger i stora svep genom tider och civilisationer ett otal exempel på hur sådant som vi räknar som vår tids uppfinningar i själva verket bara är återupptäckter. Han vill visa att vi ofta underskattar antikens och förhistoriens tekniska kunnande, och det är säkert riktigt. Babylonernas astronomiska beräkningar, egyptiernas pyramidbyggen och avloppssystemet under palatset i Knossos är handfasta exempel på våra förfäders förmåga.

Andrew Tomas menar att människans kunskap periodiskt har ökat och minskat och att vi kan finna spår av tekniskt högt utvecklade civilisationer mycket tidigare än man i allmänhet anser. Han påstår sig t o m kunna bevisa att en del av forntidens idéer inom vetenskap och teknik måste komma från yttre källor — från rymden. Här arbetar han mycket med analogier och jämförelser mellan forntida bilder och utsagor och den teknik vi har just nu. Men han har en tendens att alltför lätt finna rymdhjältar och raketer i gåtfulla hällristningar. När antika författare beskriver talande stenar tänker Tomas på transistorer och när de talar om lysande föremål är det genast elektricitet. Han konstaterar att en myt kan vara fossil historia, men har en tendens att väl okritiskt tolka myterna som ren historieskrivning. Ibland är det närmast

en lek med ord: Att stenarna i Stonehenge använts för avancerade astronomiska observationer och beräkningar är fantastiskt, men det verkar lite långsökt att kalla dem en dator.

Man kan alltså göra massor av reservationer mot den här boken och det är författaren väl medveten om. Han är heller inte dogmatisk i sin framställning. Texten är bokstavligen full av frågetecken, men visst är det roligt att någon ställer frågorna och även om man inte utan vidare accepterar alla svaren, så lyckas författaren i sitt andra syfte: att underhålla läsaren. Och för den som får lust att forska vidare bifogar han en fyllig litteraturförteckning.

Rune Jönsson

EN ONÖDIG BOK

På Zindermans förlag har utkommit en bok *På verklighetens tröskel*. Parapsykologiska fenomen och mystik i vetenskaplig belysning. Författare är Lars Sjöström och Mats Christoffersson.

Lars Sjöström är en forskare som undersöker invecklade organiska ämnen. Under sju år var han knuten som forskningsingenjör till Institutionen för medicinsk biokemi vid Göteborgs universitet. Han är dessutom bildkonstnär av surrealistisk typ och har bl a ställt ut i New York, London och Paris. Omslaget på den här anmälda boken visar en oljemålning, "Den kosmiska nollpunkten", av honom.

Mats Christoffersson är journalist till yrket och har under många år skrivit i parapsykologiska ämnen.

Tillsammans har Sjöström och Christoffersson sammanställt föreliggande bok med parapsykologisk anknytning. Någon uppdelning av stoffet mellan de båda syns ej ha skett, utan de svarar gemensamt för all text, 154 tämligen glest tryckta sidor.

Boken är mycket lättläst. En normal-läsare bör klara den på mindre än två timmar. Men det räcker att ägna en dryg halvtimme åt den.

Dispositionen och innehållet gör en något förundrad. Man får lätt intrycket att sista kapitlet, "Parallella världar", är bokens verkliga början. De föregående ca 100 sidorna får då karaktär av en inledning som blivit tillagd senare, kanske på särskild uppmaning.

I det näst sista kapitlet, "En lägesbeskrivning", sidorna 100—108, ställs frågan vilka de parapsykologiska problemen är och ges definitioner på termerna ESP, klärvoajans, telepati, telekinesi, psykometri, psykokinesi, poltergeist, prekognition, retrokognition, automatism och psi. Några av definitionerna kan visserligen diskuteras, men de har framför allt ingen uppgift att fylla här. Däremot kunde de ha varit värdefulla i början av boken.

I det sista kapitlet, "Parallella världar", sidorna 109—144, gör författarna ett försök till världsförklaring som är intressant men troligen inte originell. Jag tror mig ha sett förklaringen framlagd för decennier sedan av science fiction-författare, och stora likheter finns med tankegångar som förekommer i Bertil Petterssons "Parapsykologin och det eviga livet".

Den framlagda teorin går ut på att det finns två existerande parallella världar, dels den materiella värld vi lever i, dels en annan värld, uppbyggd på antimateria och korresponderande mot den materiella världen. Motvärlden kan ibland påverka vår värld och bl a åstadkomma det vi kallar parapsykologiska eller paranormala fenomen. Teorin är intressant och borde utvecklas.

Boken är mycket rapsodiskt skriven. Det behöver i och för sig inte vara något fel, men denna gång tycker jag skrivsättet är mindre lämpligt. De första hundra sidorna ger glimtar ur den numera tämligen omfattande parapsykologiska litteraturen. Glimtarna ger inget av värde åt den som åtminstone är något insatt i parapsykologi. Jag föreställer mig att den som är ganska okunnig om det paranormala kommer att höja ögonbrynen mer och mer allt eftersom bokbladen vänds. Klokare kommer han dock knappast att bli. Någon diskussion av materialet görs inte. Författarna tar utan reservationer allt för givet och sant.

Som inledning till parapsykologiska studier är boken direkt olämplig.

Om man börjar läsa boken på sidan 100, kan man nog som parapsykolog ha en viss behållning av den. Intressanta rön från olika vetenskaper sammanställs och fantasin sätts i rörelse. Om fysiker och andra naturvetenskapare kan få utbyte av boken undandrar sig min bedömning, men om jag tillåts gissa, så tror jag det inte. Det bör finnas andra, ej fullt så rapsodiska beskrivningar av vetenskaper-nas utmarker.

Katarina Ed

MESMERISMEN

Doktorsavhandlingar med anknytning till parapsykologi är vi inte bortskämda med. I oktober 1974 disputerade emellertid Karin Johannisson vid Uppsala universitet i ämnet idéhistoria på en avhandling, kallad *Magnetisörernas tid — Den animala magnetismen i Sverige* (Almqvist & Wiksell, 278 s, 48:50). Anknytning till parapsykologi — ja, men anknytningen är mycket tunn.

För en doktorsavhandling är ämnet ur en synpunkt idealiskt: lätt att avgränsa.

Den i Tyskland födde och i Österrike medicinskt utbildade Franz Anton Mesmer publicerade 1775 ett verk "Schreiben

über die Magnetkur an einen auswärtigen Artz", där den animala magnetismen eller mesmerismen, som den snart kom att kallas, för första gången beskrevs.

1782 tycks vara första gången mesmerism nämnts i svensk press, och 1785 fick Stockholm sin första magnetisör i och med att fransmannen Marais då demonstrerade mesmerismen för frimurare. Följande år bildades Harmoniska societeten som en avbild av den i Frankrike av Mesmer startade Société de l'Harmonie.

Mesmerismen var därefter en omstridd lära med upp- och nedgångar fram till 1860-talet då den helt försvann. Hypnosen kan i viss mån betraktas som arvtagare till mesmerismen.

Johannisson har gjort ett synnerligen gott vetenskapligt arbete, och det är mycket intressant men ibland litet tungläst med för mycket detaljer, en uppsjö på namn och en disposition som gör att samma företeelser nämns i olika sammanhang på flera ställen i boken. En förenkling av framställningen och en nedbantning femtioalet sidor hade gjort boken lättillgängligare för en större publik.

Men nu skrivs tyvärr inte doktorsavhandlingar för en bredare publik utan för en professor, och en verkligt fin doktorsavhandling läses av professorn, opponenter och måhända någon till. Kanske kan Johannisson återkomma i en fickboks populära dräkt?

Naturligtvis finns det mycket man kan ta upp och diskutera i en sådan här innehållsrik och intellektuellt eggande bok. Jag skall nöja mig med att ta upp två ständigt aktuella ämnen, vilka i hög grad hänger ihop: tryckfrihet och tolerans.

Mesmerismen fick stor betydelse för den litterära debatten i Sverige. Under de ungefär åttio åren som debatten varade, drogs snart sagt alla kulturpersoner in, och bland dem märks alla de främsta svenska författarna.

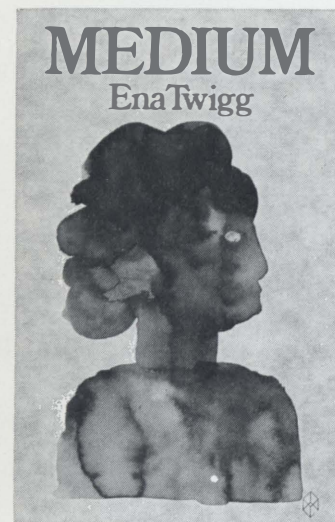
Angreppen mot mesmerismen fördes framför allt av upplysningsmän som Johan Henrik Kellgren, Nils von Rosenstein och P. A. Wallmark. De bildade det mer eller mindre pappersbetonade sällskapet Pro sensu communi och hade till organ Stockholms-Posten, Journal för Litteraturen och Theatern samt Allmänna Journalen.

För mesmerismen var romantikens män, t ex P. D. A. Atterbom, V. F. Palmblad, Lorenzo Hammarsköld och Carl Jonas Love Almqvist. Mesmerismens för-svarare fanns i föreningar som Exegetiska och Philantropiska sällskapet (vars medlemmar huvudsakligen var swedenborgare och frimurare) och Auroraförbundet. De publicerade sig i tidskrifter som Journal för animal magnetism, Phosphorus (latin för Ljusbäraren) och Svensk Literatur-Tidning.

Kellgren ansåg sig själv vara en för-

SÖKARENS BOKKLUBB presenterar:

Som prenumerant på Sökaren är Ni automatiskt medlem i vår nya bokklubb, som ger Er förmånen att köpa speciallitteratur till rabatterade priser.

Ordinarie c:a-pris: 43: — (inb)

Ert medlemspris: 32: — (inb)

"... Ena Twigg betraktas som ett av nutidens främsta medier med sällsamma gåvor och krafter, som förbluffat många forskare. Därför finns det anledning att lyssna till hur hon själv upplever och ser på det övernaturliga och sina kontakter med den andra sidan.

Vänner till henne har länge ivrat för att hon skulle skriva en bok av det här slaget och analysera hur en 'medial' människa upplever sitt vardagsliv och sina kontakter med detta som är utanför, an-norlunda och övernaturligt. Själv menar hon att det utgör en del av vår sanna natur. En vän till henne, Ruth Hagy Brod, har hjälpt till att skriva boken som också innehåller en rad vittnesbörd och erfarenheter av utomstående som iakttagit verkningar av hennes märkliga krafter, seansdeltagare och andra som på olika sätt kommit i beröring med henne. De båda avsnitten i boken kompletterar varandra väl och man frågar sig vilket som

Som första bok den mycket uppmärksammade Ena Twiggs "Medium", som med företal av biskop Merwyn Stockwood i Southwork i England har översatts till svenska. Ett pressklipp från Skånska Dagbladet får berätta mer:

fångar ens intresse mest, eller var man är mest förbryllad och undrande.

Ena Twigg talar med lugn saklighet om dessa fenomen, som flyttar de gränser vi är vana att dra och räkna med. Svenska läsare torde med ett igenkännande leende möta helsingborgsprästen Martin Liljeblad när han nämnes på ett par rader som frågeställare beträffande spiritualism till

ärkebiskopen av Canterbury dr Cosmo Lang.

Oberoende av hur man ställer sig till det boken berättar om, kan man inte annat än erkänna att Ena Twigg är väl-görande fri från överord och att hennes bok har en påtaglig äkthet och personlig övertygelse i orden. Som dokument av en uppmärksam företeelse i vår tid har den sitt absoluta intresse."

Allt Ni behöver göra är att fylla i kupongen och sända in den.

Till Sökarens Bokklubb
c/o Lindqvist Förlag AB
Box 17037, 104 62 STOCKHOLM

Härmed beställes ex av MEDIUM à 32: —. Boken kommer portofritt till mig om några dagar.

Namn:

Bostad:

Postnr: Postadr:
VAR GOD TEXTA!

kämpe för yttrande- och tryckfrihet. Han lät i Stockholms-Posten den 21 december 1792 införa en dikt kallad Ljusets fiender, dvs samma dag som presidenten i Kammarrätten och ständige medlemmen i regentens konselj Gustaf Adolf Reuterholm utfärdade en kungörelse om inskränkning av tryckfriheten. I dikten låter Kellgren Reuterholm säga:

"Man vore dum

— — —

att vilja ljusets gagn bestrida;
blott att man hindrar det att sprida
sitt sken till hela publikum.
Nu, och på det en dylik fara
ej i vårt land må äga rum,
är bäst man lämnar denna vara
åt mig till *monopolium*."

Men när det gäller att angripa mesmerismen, tillåter sig Kellgren vilka medel som helst. Swedenborgarna försvarade mesmerismen i en skrift kallad "Samlingar för Philantropen". Kellgren påpekade nu upprepade gånger att swedenborgarna inte beviljats censurfrihet för sin tryckningsverksamhet. Enligt Kellgren var "Samlingar för Philantropen" ett angrepp mot samhället (hur han nu kunde påstå det) och ett hot mot den kristna lärans grundsanningar (Kellgren var ej

känd för att vara en religiös man). Stockholms konsistorium kunde nu inte underlåta att begära åtal — och justitiiekanslern lät åtala swedenborgarnas boktryckare. Den 13 november 1787 kom domen i Stockholms kammarrätt: Förbud mot spridning av "Samlingar för Philantropen" tills konsistoriet intygat "att ej någonting derutinnan förekommer, som strider mot vår antagna rena evangeliska lära".

Domen medförde att swedenborgarna inte längre kunde bemöta angrepp. Tidigare hade de t ex fått göra inlägg i Stockholms-Posten. Nu kunde den ädelmodige Kellgren förlöjligen swedenborgarna utan att få mothugg.

Karin Johannisson konstaterar lakoniskt: "Förlöjlighad inför allmänheten, bannlyst av kyrkan och berövad alla möjligheter inte bara till propaganda utan också till försvar gick den svenska swedenborgianismen snart sin upplösning till mötes"

Tryckfrihet är något gott, och den skall självklart vara utformad så att den gäller för alla, inte bara för dem som företräder åsikter man själv sympatiserar med. Men det räcker inte alltid med en konsekvent tillämpad, allmän tryckfrihet i ett land. Skribenterna bör också låta udda

röster få en möjlighet att göra sig hörda utan att dränkas i intoleranta tjut.

Denna aspekt är huvudtemat i författaren Sven Delblancs utmärkta recension av Johannissons bok i Dagens Nyheter i oktober 1974. Delblanc ser det närmast ur vetenskaplig synvinkel.

Nya fakta försöker bana sig väg genom den härskande ideologins dogmer, teser och paradigm. Dessa nya fakta är ännu inte så välformulerade och framförs inte av tidens stora auktoriteter. Det kan därför vara lätt att tillbakavisa eller förlöjligha dem. Hypnos, autosuggestion m m, som Mesmer och hans många elever tafatt sökte beskriva, är i dag etablerad medicinsk vetenskap. Detta lär oss, och jag tycker Delblancs egna ord förtjänar att bli upprepade, "att det kan vara viktigt att med intresse och utan fördomar studera nya upptäckter, även när dessa är utklutade i de fasligaste ideologiska paltor. Den (Johannissons avhandling) lär oss att aldrig betrakta vetenskapliga paradigm som evigt giltiga och att idéernas och kunskapernas hus inte är byggt på hälleberget för evig tid, utan en skröplig bostad som ständigt måste repareras och byggas om. Det kanske finns eviga sanningar i någon hinsides tillvaro — i människans värld hör de inte hemma."

Rolf Ejvegård

SM: MASSMEDIAS MOBBNING

Ibland får man en kvällstidning i sin hand. Det gäller att fördriva några minuter under en tunnelbaneresan. Söndagen 2 mars inköptes Aftonlövet. Denna berömda tidning tycks ha börjat en artikelserie om mindre kända religiösa samfund. Det må vara hänt. Den här gången handlade det om Hare Krishna-rörelsen. Men hur griper man tag i ämnet? Vilken ton anslår man? Jo, i innehållsförteckningen på första sidan i söndagsbilagan sätter man ut "De nya frälsarna. Hur farliga är deras läror?" Från början alltså en ton av avståndstagande, nedsättande. Över själva artikeln inne i tidningen står det: "Vi går upp halv fyra varje morgon och duschar kallt!" Detta som enda rubrik över ett reportage från ett samfund med en subtil religiös filosofi, grundad i skrifter, vedaskrifterna, som är långt mer berömda än Aftonbladet. Avsikten är naturligtvis att ge intryck av något konstigt och förkastligt. Jag förmodar att reportern, Sökarens mångåriga prenumerant Anne-Marie Ehrenkrona, inte har

satt rubriken. Men rubricering och inledning till en artikel är viktiga saker, eftersom de anslår en ton så att många läsare tolkar den följande framställningen i ljuset av den attityd som tidningen visar genom sin rubriksättning — och många läser ju bara rubrikerna.

Kanske Hare Krishna-folket är nöjda med uppmärksamheten i Aftonbladet. Det skulle jag tro. De vet att man inte kan ha så stora fordringar på kvällstidningar.

Jag skriver detta eftersom jag tycker att massmedia har en tendens till mobbning av små, avvikande trossamfund. Vi har sett det bland annat i fråga om "Guds barn". Saklig kritik är en sak — men direkt mobbningsmentalitet en annan. Säkert är kritisk belysning av trossamfund många gånger på sin plats. Men den bör vara balanserad, initierad och göras i vänlig förståelse. Samfundens företrädare måste få komma till tals med sina egna ord och säga vad de anser är väsentligt. Massmedia bör akta sig för att trampa på människor. De

har ofta stor makt över sinnena. Deras uppgifter och värderingar tas ofta för gott utan kritik. De suggererar fram åsikter hos folk.

Jag tycker samhället skall se positivt på de färgklickar som finns. Det är fint — men sällsynt — att se Hare Krishna-folket spela och sjunga på gatorna. Om de blev mer positivt bemötta, kunde det ske oftare.

Nu kastar Sven Magnusson sten på massmedia. Sitter han inte själv i glashus? — Några tycker att jag är intolerant gentemot kristendomen, att jag visar en översittarattityd. Det är en missuppfattning. Kristendomen är en stor religion, Sveriges och Europas största, i jätteformat. I vårt land har den cirka miljonen klara anhängare och massor av sympatisörer därutöver. Om jag skriver ogillande om kristen teologi — inte om kristna människor — så angriper jag ingen liten knatte. Men jag vill ruska om den store jätten, så att han vaknar upp. Kanske finner han då att han behöver byta kläder efter 2.000 år.

SÖKAREN

Nr 4 1975 Årgång 12

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgiro: 70 60 47 — 8

Bankgiro: 372-8128

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livs-
åskådningsfrågor, där skilda meningar kan
föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i an-
nonser i denna tidskrift svarar endast an-
nonsererna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 40: —

Halvår 22: —

I Norge och Danmark kan prenumeration
ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Aka-
demiska Bokhandeln, Postbox 128 00101
Helsingfors 10, postgiro 53 33 — 2. Helår
kostar då 30 mk, halvår 16 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 500: —, halvsida 300: —, små-
annonser 10: — per cm men minst 30: —.

INNEHÅLL:

Satsang hos Divine Light Mission 1

Birger Qvarnström:

Parapsykologiskt reportage från
östblocket 5

Lennart Mogren:

The Farm — ett religiöst samhälls-
experiment i USA 7

Katharina Ed:

Xenoglossy 10

Antoon Geels:

Plotinos 12

Kåre Olsson:

Att bygga ett resursbevarande samhälle 14

Per Ragnar:

Reflexioner 16

Utländsk bokvandring med Roland
Adlerberth 18

Bokrecensioner 24

Copyright resp förf.

Paul Brunton

Till Indien

Larson

När jag första gången läste en av Paul Bruntons böcker befann jag mig i en känslomässig kris. Hans tankar hade en sällsam kraft. De bröt igenom mitt försvar och nådde in till hjärtat.

Boken visade en inre mystisk väg, som jag kanske anat tidigare men trott vara ett fantasifoster eller en dröm därför att ingen i min omgivning tycktes känna till, eller fästa något avseende vid den. Tanken bekräftades att det kunde finnas en djupare verklighet än den materiella — och jag ville försöka lära mig att leva i den verkligheten.

Anna C. Bornstein

Tre böcker av Paul Brunton

TILL INDIEN

Handlar om Paul Bruntons första, händelserika resa till det fördolda Indien. Han lärde känna yogis, trollkarlar och heliga män och studerade deras liv och idéer. Det är en underbar äventyrsskildring men på samma gång en andligt upplysande och sann bok som öppnar sinnet för nya, hisnande möjligheter. 'Till Indien' är en bok där författarens lysande ande lever.

DEN HEMLIGA VÄGEN

Vänder sig till alla som nu är mogna att vända tillbaka till det inre jaget efter en lång och mörk tid av främlingsskap — till dem som omedvetet förbereds för det andliga uppvaknandet eller som redan har upplevt det. Med insikt och kärlek leder Paul Brunton läsaren in på den hemliga vägen från oro och ångest till inre frid.

DEN INRE VERKLIGHETEN

'Den hemliga vägen' kan ses som en introduktion i den mystiska metod som får en fördjupad behandling i 'Den inre verkligheten'. Ett centralt tema är den ömtåliga frågan om den andliga aspirantens plikter och tjänst i världen — om hur ett kontemplativt liv kan uppnå sin högsta mening i kombination med praktisk handling. Här kommer Paul Bruntons mystiska känsla och insikt till ett särskilt fint uttryck.

Böckerna rekvideras från:

eller direkt från: Bokförlaget Robert Larson AB, Box 3063, 183 03 Täby
Tel. 08/756 56 40